

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA STAVEBNÍ

FACULTY OF CIVIL ENGINEERING

ÚSTAV ARCHITEKTURY

INSTITUTE OF ARCHITECTURE

**KOMPLEXNÍ URBANISTICKÁ ANALÝZA
VYBRANÉHO VEŘEJNÉHO PROSTORU**

COMPREHENSIVE URBAN ANALYSIS OF SELECTED PUBLIC PUBLIC SPACE

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR'S THESIS

AUTOR PRÁCE

AUTHOR

Lucie Bakalová

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

Ing. arch. JAN MÁJEK, Ph.D.

BRNO 2020

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ FAKULTA STAVEBNÍ

Studijní program	B3656 Městské inženýrství
Typ studijního programu	Bakalářský studijní program
Studijní obor	3647R025 Městské inženýrství
Pracoviště	Ústav architektury

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Student	Lucie Bakalová
Název	Komplexní urbanistická analýza vybraného veřejného prostoru
Vedoucí práce	Ing. arch. Jan Májek, Ph.D.
Datum zadání	30. 11. 2019
Datum odevzdání	22. 5. 2020

V Brně dne 30. 11. 2019

---

doc. Ing. arch. Antonín Odvárka, Ph.D.
Vedoucí ústavu

---

prof. Ing. Miroslav Bajer, CSc.
Děkan Fakulty stavební VUT

ABSTRAKT

Hlavním tématem této bakalářské práce je analýza vybraného veřejného prostoru. Práce se zabývá rozborem pojmu veřejný prostor, jeho popisem a analýzou známých typů veřejného prostoru. Teoretický výklad bakalářské práce je založen především na myšlenkách a názorech dánského architekta a urbanisty Jana Gehla. Ten propojuje nejen fyzické vnímání veřejného prostoru, ale především klade důraz na psychické vnímání člověka, který se ve veřejném prostoru nachází a zaměřuje se na jeho chování v daném prostoru. V úvodní části se práce věnuje přiblížení pojmu veřejný prostor, jeho zmínění v české legislativě a udává jeho příklady. Dále probírá užívání veřejných prostor a jejich vhodné plánování. Následuje praktická část, kterou je analýza stávajícího veřejného prostoru, kde je cílem jeho zhodnocení a navrhnutí změny pro jeho zkvalitnění. Analýza se skládá z jednotlivých analýz jako jsou například celoměstské vztahy skrze jeho umístění ve městě, hraniční linie prostoru, výška okolní zástavby, analýza dopravy, zeleně anebo analýza mobiliáře. Analýza je aplikována na Masarykovo náměstí v Bystřici pod Hostýnem.

KLÍČOVÁ SLOVA

Veřejný prostor, urbanistická analýza, město, funkce, náměstí, Bystřice pod Hostýnem, Masarykovo náměstí

ABSTRACT

The main topic of this bachelor thesis is public space. The thesis consists of an analysis of public space, its description and an analysis of popular types of public spaces. The theoretic part of the thesis is mostly based on ideas and opinions of a Danish architect and urbanist Jan Gehl, who not only connects the physical perceives of public space, but mostly he places importance on psychological perceives of a human being, which occupies that public space and also his behavior in the given space. In the opening part the thesis focuses on the definition of public space, its denotation in Czech legislation and points out general examples. In the main part the thesis focuses on the usage of a public space and its appropriate planning. The following practical part consists of an analysis of an existing public space, where the goal is to evaluate and propose changes for improvement at the given public space. The analysis is applied to the city of Bystřice pod Hostýnem.

KEYWORDS

Public space, urban analysis, city, function, squares, Bystřice pod Hostýnem, Masaryk square

BIBLIOGRAFICKÁ CITACE

Lucie Bakalová *Komplexní urbanistická analýza vybraného veřejného prostoru*. Brno, 2020. 73 s., . Bakalářská práce. Vysoké učení technické v Brně, Fakulta stavební, Ústav architektury. Vedoucí práce Ing. arch. Jan Májek, Ph.D.

PROHLÁŠENÍ O PŮVODNOSTI ZÁVĚREČNÉ PRÁCE

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci s názvem *Komplexní urbanistická analýza vybraného veřejného prostoru* zpracoval(a) samostatně a že jsem uvedl(a) všechny použité informační zdroje.

V Brně dne 25. 5. 2020

Lucie Bakalová
autor práce

PODĚKOVÁNÍ

Poděkování patří mému vedoucímu bakalářské práce Ing. arch. Janu Májkovi, Ph.D. za jeho odborné vedení, rady, ochotu a vynaložený čas při konzultacích mé práce. Dále bych chtěla poděkovat svým blízkým za podporu, kterou mi dávají během celého studia.

OBSAH

1	ÚVOD.....	4
1.1	CÍL PRÁCE.....	4
2	VEŘEJNÉ PROSTORY	5
2.1	VÝVOJ VÝZNAMU MĚSTSKÉHO VEŘEJNÉHO PROSTORU	5
2.2	VEŘEJNÝ PROSTOR V LEGISLATIVĚ.....	5
2.3	SOUKROMÝ A VEŘEJNÝ PROSTOR	7
3	FORMY VEŘEJNÉHO PROSTORU	8
3.1	NÁMĚSTÍ	8
3.2	ULICE	8
3.2.1	ULIČKA	8
3.2.2	OBYTNÁ ULICE	9
3.2.3	HLAVNÍ ULICE.....	10
3.2.4	MĚSTSKÁ ULICE	10
3.2.5	BULVÁR.....	11
3.3	PARKY	12
3.4	NÁBŘEŽÍ	12
3.5	ZAHRADA	13
3.6	LESOPARK	13
3.7	VNITROBLOK	13
4	UŽÍVÁNÍ VEŘEJNÉHO PROSTORU	15
4.1	CHŮZE	15
4.2	POSTÁVÁNÍ	16
4.3	SEZENÍ	17
4.3.1	POULIČNÍ KAVÁRNY A VENKOVNÍ ZAHRÁDKY PODNIKŮ.....	18
4.4	PASIVNÍ A AKTIVNÍ KONTAKT	18

5	ZÁSADY PLÁNOVÁNÍ PROSTORU	20
5.1	PLÁNOVÁNÍ STAVEBNÍ PLOCHY VEŘEJNÉHO PROSTORU	20
5.1.1	SHROMAŽĎOVAT/ROZPTYLOVAT LIDI A BUDOVY	20
5.1.2	INTEGROVAT/SEGREGOVAT RŮZNÉ SKUPINY LIDÍ	21
5.1.3	PŘITAHOVAT/ODRAZOVAT VIZUÁLNÍ A SLUCHOVÉ KONTAKTY	21
5.1.4	VELIKOST/LIDSKÉ MĚŘÍTKO/DIMENZOVÁNÍ PROSTORU	21
5.2	MOŽNOST SLYŠET A MLUVIT.....	22
5.3	DETAILY PARTERU.....	23
5.4	MOBILIÁŘ.....	24
5.4.1	MÍSTA K SEZENÍ	24
5.4.2	OSVĚTLENÍ.....	27
5.4.3	DOPLŇKOVÝ MOBILIÁŘ	27
5.5	ZVÝŠENÍ BEZPEČNOSTI A OCHRANY PŘED VLIVY PROSTŘEDÍ.....	28
5.5.1	KRIMINALITA	28
5.5.2	DOPRAVA.....	29
5.5.3	KLIMATICKÉ PODMÍNKY	30
5.6	OKRAJE A HRANICE VEŘEJNÝCH PROSTORŮ	31
5.6.1	ZELEŇ.....	32
6	ANALÝZA VEŘEJNÉHO PROSTORU	34
6.1	INFORMACE O MĚSTĚ	34
6.1.1	HISTORIE MĚSTA.....	34
6.2	HISTORICKÝ VÝVOJ NÁMĚSTÍ.....	35
6.3	ŠIRŠÍ VZTAHY	37
6.3.1	CELOMĚSTSKÉ VZTAHY.....	37
6.3.2	PĚŠÍ DOSTUPNOST.....	39
6.4	ANALÝZA HRANIČNÍCH LINIÍ A VSTUPŮ.....	40
6.5	ANALÝZA VÝŠKY OKOLNÍ ZÁSTAVBY	42
6.6	ANALÝZA DOPRAVY	43
6.6.1	STATICKÁ DOPRAVA.....	45
6.6.2	HLUKOVÁ ZÁTĚŽ Z DOPRAVY.....	45
6.6.3	ANALÝZA POVRCHU	47

6.7	ANALÝZA INŽENÝRSKÝCH SÍTÍ.....	48
6.8	FUNKČNÍ ANALÝZA A ANALÝZA OBČANSKÉ VYBAVENOSTI	48
6.9	ANALÝZA MOBILIÁŘE	51
6.10	ANALÝZA ZELENĚ.....	55
6.11	SPOLEČENSKÉ AKTIVITY.....	57
7	VYHODNOCENÍ ANALÝZ	58
7.1	SWOT ANALÝZA.....	59
8	ZÁVĚR	60
9	BIBLIOGRAFIE	61
	SEZNAM OBRÁZKŮ	63
	SEZNAM TABULEK	67

1 ÚVOD

Veřejné prostory jsou nedílnou součástí společenského, obchodního, politického, i kulturního života společnosti. Městské veřejné prostory mají „danou“ formu, tvar a jsou nejen nezbytnou součástí struktury města, ale také ji významně ovlivňují. Veřejné prostory mohou výrazně působit na sociální aspekty soudržnosti obyvatel města. Jejich kvalita je spjata s úrovní kvality života obyvatel a dohromady udávají kvalitu sídla jako celku. Pro tuto komplexnost je nezbytné se dívat na téma městského veřejného prostoru z pohledu různých vědních disciplín. Tam, kde se pohybují lidé, je vhodné jim připravit co nejlepší možnosti a podmínky pro jejich soužití a vyžití. Důležitou rolí samosprávy by mělo být nepochybně zaměření na kvalitu a komplexnost veřejných prostorů a podpoření tak propojení lidí a tím vytvoření vlastní komunity a společnosti daného města. [1]

Skutečně veřejným prostorem se tyto prostory stávají, pokud jsou naplněny jeho hlavní cíle a funkce, takzvaně pokud je to místo, kam lidé přicházejí, kde se setkávají a navazují letmé kontakty. Městský veřejný prostor představuje jakési pomyslné jeviště společenského života. Lidé se navzájem pozorují a učí se tak vzájemné ohleduplnosti, začleňování i schopnosti vyrovnat se s různorodostí lidského světa, dá se říct, že se zde formuje komunita. Pokud je prostor špatně řešen a jeho význam přehlížen, může prohlubovat sociální nerovnost, vandalismus a kriminalitu. Formují se zde určité způsoby soužití navzájem anonymních jedinců, určují se zde nepsaná kulturní pravidla vzájemného chování. Ustavují se zde elementární formy sociální integrace, které nám vkládají pocit, že přes různorodost každého z nás, nás pořád něco spojuje. Tento prostor je otevřený nejen věcem a lidem cizím, ale je také otevřený širokému výběru aktivit a využití. Neustále se vytváří a mění, stejně jako města, stejně jako společnost, stejně jako lidé samotní. [2]

1.1 CÍL PRÁCE

Cílem této bakalářské práce je komplexně zhodnotit stávající veřejný prostor z provedených analýz. Bude provedena analýza širších vztahů náměstí a jeho lokace vůči struktuře města, analýza výšky okolní zástavby, funkční analýza, analýza občanské vybavenosti, inženýrských sítí, zeleně, mobiliáře, dopravy a hraničních linií. Na závěr bude provedeno shrnutí analýz a SWOT analýza.

2 VEŘEJNÉ PROSTORY

Veřejné prostory jsou prostory volně přístupné pro veřejnost a slouží k obecnému užívání. Přístupnost veřejného prostoru může být omezena režimem, který je pro všechny stejný tak, aby neměl v žádném případě diskriminační charakter. Nejčastěji jsou nanejvýš omezené časovou přístupností. Pojem veřejný prostor se dá chápat a „zažívat“ z hlediska psychického i fyzického. Stránka psychická je velice subjektivní a je závislá na vnímání člověka. Fyzická je objektivní a odpovídá interakci člověka s okolím a prostředím. Veřejný prostor je nejčastěji chápán jako náměstí, ulice nebo park. [3]

2.1 VÝVOJ VÝZNAMU MĚSTSKÉHO VEŘEJNÉHO PROSTORU

Vzhled a funkce městského veřejného prostoru se postupem času měnili a stále mění. I přes odlišnosti můžeme definovat tři hlavní funkce, kterým sloužili vždy. V průběhu celé historie fungoval veřejný prostor jako místo setkávání a shromažďování lidí, obchodu a dopravy. Již starověké Řecko mělo takzvané agory, kde se lidé mohli veřejně vyjadřovat a potkávat. Ve středověku byl hlavní veřejný prostor náměstí a tržiště, a to jako střediska obchodu a řemesel. Veřejné prostory byly vždy místa, kde se odehrávaly důležité události jako slavnosti, procesí, setkávání občanů, manifestace, anebo i veřejné tresty. Lidé se tu potkávali, sjednávali obchody, pouliční umělci bavili ostatní. Převážná část dopravy byla pěší, nacházela se tu určitá rovnováha mezi setkáváním, obchodem a dopravou. Během jedné procházky se lidem naskytovala příležitost chodit, obchodovat, setkávat se, mluvit spolu a sledovat dění kolem sebe. Využití veřejných prostor se změnilo s rozvojem průmyslu. Od 19. století se továrny začaly rozvíjet a lidé se do města stěhovali za prací. S rostoucí populací se města začala rozrůstat a tím se zároveň rozvíjela doprava v nich, která ovlivňovala podobu měst. Později všudypřítomná a rychlá automobilová doprava umožnila výrazný rozvoj obslužnosti města. Lidé se přesunuli z ulic do aut, a tak se velmi snížila přirozená možnost setkávání ve veřejných prostorech. Nárůst automobilového provozu zaplnil městské prostory pohybujícími se a parkujícími vozidly. Tím změnil nejen jejich vzhled, ale také využívání. Například některá náměstí a ulice vypadají spíše jako parkovací plocha, než, že by působili jako místo pro setkávání lidí. Takovým příkladem je například Náměstí Dr. Edvarda Beneše v Holešově nebo Velké náměstí v Kroměříži. Automobilový a technologický průmysl příliš nepřispěl v rozkvětu veřejných prostorů. Funkce veřejných prostor jako jsou setkávání, komunikace mezi občany a získávání informací z velké části nahradily komunikační technologie jako telegraf, telefon, mobilní telefon, internet a s ním sociální sítě. Člověk už se pro informaci nemusí jít podívat na informační tabuli na náměstí, stačí mu pouze z pohodlí vlastního domova rozkliknout internetové stránky. [1] [2] [4]

2.2 VEŘEJNÝ PROSTOR V LEGISLATIVĚ

Pojem veřejný prostor je úzce definován i v zákoně č. 128/2000 Sb., o obcích; §34 „*Veřejným prostranstvím jsou všechna náměstí, ulice, tržiště, chodníky, veřejná zeleň, parky a další prostory*

přístupné každému bez omezení, tedy sloužící obecnému užívání, a to bez ohledu na vlastnictví k tomuto prostoru." [5] Takovým případem, kdy je veřejným prostorem soukromá věc je například chodník sloužící veřejnosti, který je na pozemku soukromém.

Vyhláška č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích využívání území nám udává podmínky pro vymezení veřejných prostranství;

§7 „Plochy veřejných prostranství se obvykle samostatně vymezují za účelem zajištění podmínek pro přiměřené umístění, rozsah a dostupnost pozemků veřejných prostranství a k zajištění podmínek pro jejich užívání v souladu s jejich významem a účelem. Plochy veřejných prostranství zahrnují zpravidla stávající a navrhované pozemky jednotlivých druhů veřejných prostranství a další pozemky související dopravní a technické infrastruktury a občanského vybavení, slučitelné s účelem veřejných prostranství. Pro každé dva hektary zastavitelné plochy bydlení, rekreace, občanské vybavenosti anebo smíšené obytné se vymezuje s touto zastavitelnou plochou související plocha veřejného prostranství o výměře nejméně 1000m², do této výměry se nezapočítávají pozemní komunikace.“ [6]

O veřejném prostranství mluví i zákon č. 183/2006 Sb., O územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), §19 odst. 1d), kde veřejné prostranství je jeden z úkolů územního plánování; „**(1)** Úkolem územního plánování je zejména **d)** stanovovat urbanistické, architektonické a estetické požadavky na využívání a prostorové uspořádání území a na jeho změny, zejména na umístění, uspořádání a řešení staveb a veřejných prostranství,“ [7]

2.3 SOUKROMÝ A VEŘEJNÝ PROSTOR

Prostory ve městech se dělí na prostory veřejné a soukromé. Liší se od sebe například tím, že veřejný prostor je vymezen a řízen veřejným právem a veřejnými institucemi, prostor soukromý je řízen vlastními pravidly vlastníka. Z pohledu funkce se veřejný a soukromý prostor mění v účelu užívání. Například zástupci veřejných prostorů jsou zde náměstí a ulice, ale u soukromého jsou to firmy nebo domovy za účelem produkce a reprodukce. [8]

Veřejné a soukromé prostory se dále dělí podle jejich vlastnictví a využití. A to na prostory ve veřejném vlastnictví, veřejně využívané jako jsou například náměstí a ulice. Dále na prostory, které jsou ve veřejném vlastnictví využívány k administrativě jako například radnice, anebo prostory svěřené soukromé správě, například pouliční kavárny. Prostory v soukromém vlastnictví se dělí na veřejně využívané s veřejnou funkcí-například obchodní domy a na prostory veřejně využívané se soukromou funkcí, kde jsou zástupci například restaurace a kavárny. Poslední typ prostorů v soukromém vlastnictví jsou prostory sloužící k soukromému využití. Příklad takového soukromého prostoru je rodinný dům. [8]

Soukromý a veřejný prostor se dá dále také rozlišovat dle jejich otevřenosti. Podle tohoto dělení existují ještě mezi těmito typy prostorů, prostory poloveřejné a polosoukromé. Polosoukromé prostory vlastní soukromá osoba, která prostor sdílí více lidem. Přístup tu mají pouze určití uživatelé prostoru. Příkladem jsou tady zájmová sdružení nebo sportovní kluby. Poloveřejné prostory jsou takové prostory, které vlastní veřejné instituce anebo soukromé osoby a kde je přístup umožněn všem osobám, které musí splňovat jejich dané specifické podmínky, jako například mít zakoupenou vstupenku. [9]

3 FORMY VEŘEJNÉHO PROSTORU

Existují různé formy veřejných prostorů. Mezi nejobvyklejší formy prostoru vyskytující se v sídlech patří náměstí, ulice různých velikostí a významů, parky a zahrady, lesoparky, nábřeží, nebo také vnitrobloky. Tyto formy veřejných prostor mají společnou funkci především pro setkávání a potkávání lidí a jako „základní kámen“ urbánní struktury města. Z prostorového hlediska se veřejné prostory dělí na lineární plošné, případně bodové. [3]

3.1 NÁMĚSTÍ

Náměstí je jeden ze základních prostorových jednotek urbánní struktury města. Rozměry náměstí krajních hran se pohybují cca v rozmezí 50-200 m. Je charakterizováno všesměrným pohybem převážně chodců. Prostor náměstí je obklopen převážně veřejnými budovami. Náměstí se vyznačuje výzdobou a „oživením“ například fontánami, sochami, pomníky a různými uměleckými díly, které často připomínají významné události města. Tyto ozdobné prvky zvyšovaly velkolepost náměstí. Dalšími „doplňky“ náměstí je městský mobiliář jako jsou lavičky, pouliční osvětlení, odpadkové koše nebo stojany na kola. Provoz na jejich ploše je regulován formou pěších zón, které vedou k prioritizaci pěší dopravy před ostatními druhy. Náměstí již od pradávna plní hlavní funkci shromažďování a má velký význam pro život města. Na náměstích se dříve pořádaly slavnosti, veřejné události, oznamovaly zákony anebo se zde také hrávalo divadlo. Tyto aktivity se zde z velké části provozují doteď v různých formách. [10] [11]

Náměstí můžeme rozlišovat několika typy. Jeden z nich je centrální náměstí. To je většinou historické náměstí výrazně určené pro reprezentaci města a pro pořádání různých společenských akcí. Okolní zástavba tohoto prostoru nese převážně obchodní funkci. Dalším typem náměstí jsou například parková náměstí, kde značně převažuje zelená plocha. [3]

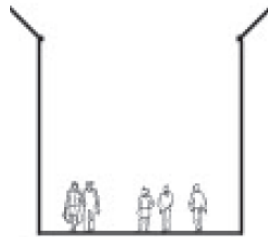
3.2 ULICE

Ulice se řadí mezi lineární městské veřejné prostory. Dříve nejčastěji vznikala města zástavbou kolem důležitých cest, tzv. ulicemi. Stejný vliv na strukturu se uplatňoval i u vesnických sídel. Ulice dávají městu „organizační řád“ a jsou jejím charakterem uspořádání struktury. Jsou jedny z nejzákladnějších orientačních prvků města. Dají se brát i jako součást jiné formy veřejného prostoru, protože ten veřejný prostor je jako spojnice těchto ulic. Vedle základního významu ulic pro strukturu města, ulice tvoří osy městských lokalit. [12]

3.2.1 Ulička

Nejmenším typem ulice je tzv. ulička. Je to zároveň také nejmenší lineární veřejný prostor. Rozměry uliček jsou cca 1-6 m. Ulička je pouze pro pěší, nejen kvůli svému významu, ale hlavně pro své rozměry. Nenachází se tu automobilová doprava, a tak prostor pro chodce není oddělený. Uličky se nejčastěji nachází v historických jádrech center měst. Dále jsou

uličky ve vesnické nebo čistě obytné zástavbě. Často vytvářejí vzájemně propojenou síť, dobrým příkladem je historické centrum v Benátkách, Itálie. [11] [12]

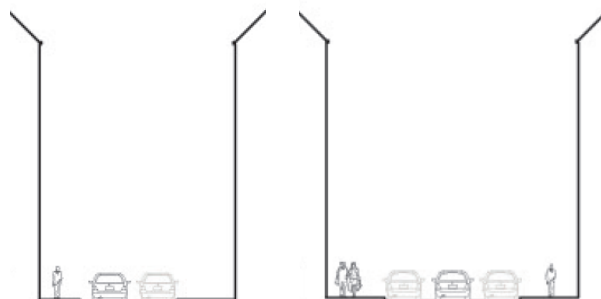
Obrázek 1: Řez uličkou

Obrázek 2: Síť uliček v historickém jádru Benátek, Itálie

3.2.2 Obytná ulice

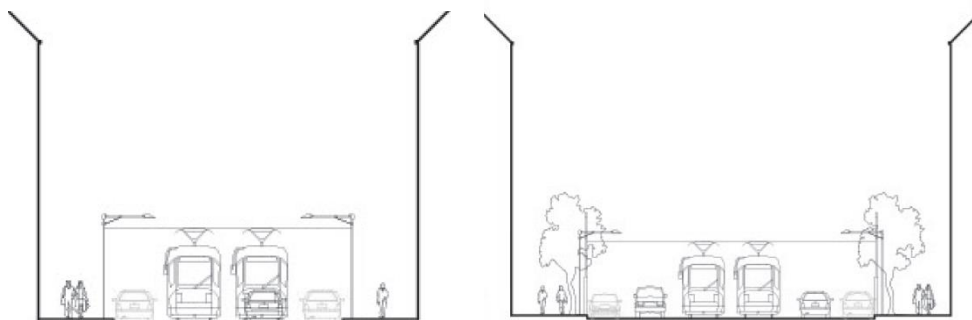
Obytná ulice je nejčastější představitel ulice. Šířka obytné ulice se pohybuje ve škále 6-12 m měřené od fasády domu k fasádě. Slouží k obsluze přilehlých obytných domů. Svým charakterem umožňuje kontakt místních obyvatel. Prostor obytné ulice tvoří oboustranné pásy chodníků. Na rozdíl od uličky se tady již vyskytuje možnost automobilové dopravy v podobě jednosměrné nebo obousměrné vozovky s možností podélných parkovacích míst. Okraje vozovky nebo chodníku mohou být doprovázeny trávníkem, nebo jinou vegetací. [3] [12]

Obrázek 3: Řezy obytnou ulicí

3.2.3 Hlavní ulice

Hlavní ulice má podobný charakter jako ulice obytná. Bývají ní vedeny hlavní silniční proudy vedoucí sídlem. Šířka hlavní ulice je cca 20-30 m. Její skladba se skládá z oboustranného chodníku, oboustranné vozovky pro automobily, jednosměrného nebo obousměrného podélného parkovacího stání a vegetace. Po krajích se tady mohou umístit také zastávkové zálivy. Hlavní ulice je doplněna ještě o možnost provozování kolejové dopravy, a to jednosměrně, nebo obousměrně. Nejčastěji se zde vymezuje prostřední dvojpruh pro městskou hromadnou dopravu. Ten je po obou stranách doplněn již zmíněným pruhem pro auta, možností parkovacího stání, chodníky atd. Doplněním hlavní ulice může být také pruh pro cyklisty. To vše se zachováním šířky chodníků pro chodce. [12]

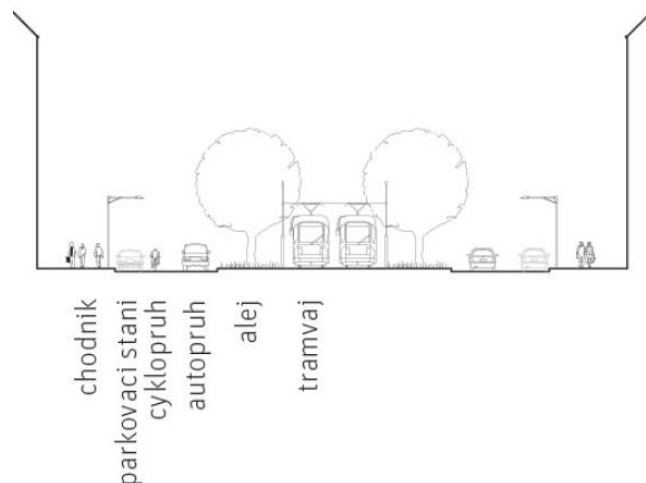

Obrázek 4: Řezy hlavní ulicí

3.2.4 Městská třída

Městská třída se vyznačuje svým trasováním a rozlohou, kde se soustřeďuje hlavně na dopravní, společenskou a obchodní funkci. Vyznačuje se radiálním směrem od okraje města k centru. Rozměry městské třídy se pohybují kolem 30-50 m šířky. Je charakterizována bohatě členěným parterem s výrazným podílem obchodů a služeb. I přes značný podíl

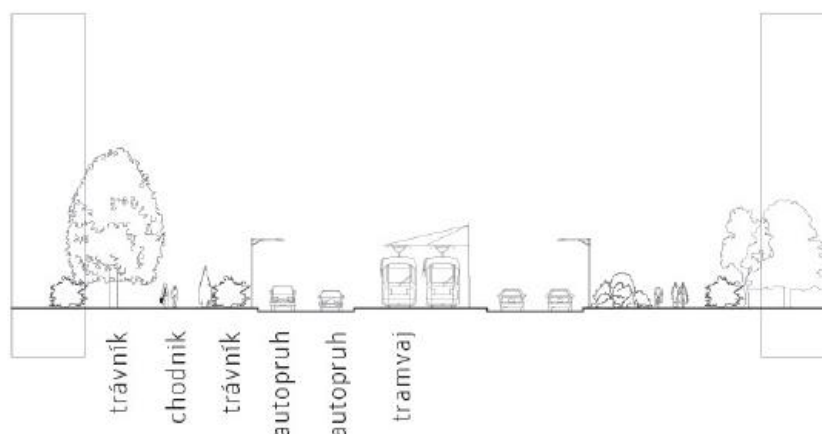
dopravy, zde nedochází ke kolizi s ostatními funkcemi, a to i přes tlak městské hromadné dopravy a kapacity parkovacích míst. V některých případech městské třídy se dá říct, že každá strana ulice funguje odděleně „sama o sobě“. Strany chodců jsou od sebe odděleny poměrně velkou vzdáleností, a prostředí parteru každého z nich je dost členité natolik, že se chodec věnuje převážně své části strany. Na rozdíl od ulice hlavní, městskou třídu může doprovázet stromová alej, která lemuje další chodníkový pás pro chodce, anebo jiné pruhy ostatních druhů přítomné dopravy. [11] [12]

Obrázek 5: Řez městskou třídou

3.2.5 Bulvár

Bulvár je společně s městskou třídou specifický druh ulice. Nejčastěji vznikl okolo center. Má na rozdíl od ostatních ulic výraznou šířku, která bývá až 50 m. Stejně jako městská třída i bulvár je společenské a obchodní povahy. Svými funkcemi může připomínat „lineární“ náměstí. Podskupinou bulváru je bulvár okružní, ovšem jeho znakem je udržení stabilní vzdálenosti od jádra centra. Tento druh bulváru typicky vznikl na v prostoru bouraných hradeb v průběhu 19. století. [11] [12]

Obrázek 6: Řez bulvárem

3.3 PARKY

Parky tvoří převážnou většinu zelených ploch měst a je to jejich nejtypičtější zástupce ve městě. Spolu s ulicemi a náměstím je základní prostorovou jednotkou struktury města. Rozloha parků je v řádech arů až hektarů. Je to místo, kam lidé mohou jít do přírody v krátkých vzdálenostech ve městě, a aniž by vyjeli mimo něj. Díky parkům se lidem rozšiřuje nabídka trávení volného času a aktivit ve městě. Lidé tyto prostory využívají převážně ke krátkodobé rekreaci, a pro kulturní a společenské, nebo sportovní akce. Městská zeleň se stala nedílnou součástí organismu města. Jsou charakterizovány volnou výsadbou a střídáním otevřených trávnickových ploch, stromových solitérů a kompaktnějších výsadeb dřevin. Některými parky protékají i řeky, objevují se zde uměle vytvořené potůčky a rybníky. Bývají zde přítomné dětská hřiště, workoutová hřiště, městský mobiliář například v podobě laviček, osvětlení a odpadkových košů. Zelené plochy parků nesou také významnou ekologickou a hygienickou funkci ve městech. Zlepšují mikroklima měst, čistí ovzduší, zachycují exhalaci a hluk z automobilové dopravy. Z důvodu možného znečištění měst od vegetace jako je například padání listů a květů ze stromů je důležité umístit rostliny vhodné do podmínek daného prostoru. [3] [11] [13]

3.4 NÁBŘEŽÍ

Nábřeží obecně je zpevněný vyvýšený prostor podél řeky. Slouží jako místo pro vizuální a fyzický kontakt člověka s vodou v městské zástavbě. Jsou to prostory lemující vodní toky, většinou vytvářeny ve vnitřním městě. Bývají doprovázeny přírodními liniovými prvky stromořadí, břehových porostů anebo travnatými porosty, kde si lidé mohou sednout a trávit zde svůj volný čas. Mimo přírodní prvky lidé mohou využívat jiné mobiliářové doplňky pro

různé způsoby sezení anebo chodník vedený podél řeky. Nábřeží mohou sloužit podobně jako parky ke krátkodobé rekreaci a k příležitostným společenským nebo kulturním akcím. [3]

3.5 ZAHRADA

Veřejná zahrada, nacházející se ve městech, se vyznačuje přímou vazbou na veřejný, nebo z části veřejný stavební objekt. Zahrada bývá ohrazena a přístup do ní je omezen daným režimem. Nejčastěji to bývá časové omezení, zákaz vjezdu cyklistům, zákaz vstupu psům bez náhubku aj. Zahrada nabízí spoustu smyslových a vizuálních zážitků. Na rozdíl od parků, schéma travnatých ploch zahrad nejčastěji tvoří geometrické obrazce. Podobně upravené bývají i keře. Slouží stejně jako park k odpočinku a rekreaci, ale také k reprezentaci. Bývá také doplněna lavičkami, osvětlením, zábradlím anebo také altánky. [3] [11] [14]

3.6 LESOPARK

Lesopark se nachází na lesní půdě a hospodaří se tu podle lesního hospodářského plánu. Na rozdíl od běžného lesa je lesopark uměle založen. Je kladen důraz na přirozenost přírodních podmínek, avšak je tu spousta uměle vytvořených lesních cestiček, které jsou mnohdy doplněny lavičkami, altány, dětskými hřišti a uměle vytvořenými vodními plochami v podobě potůčků a rybníků. V lesoparcích jsou také lanová centra a naučné přírodní stezky. Lesopark slouží jako místo pro rekreaci a trávení volného času v přírodě. [3] [11]

3.7 VNITROBLOKY

Vnitroblok se řadí mezi poloveřejné a polosoukromé prostory. Může být uzavřený, s omezeným vstupem veřejnosti anebo zcela přístupný. Je součástí obytných domů (bloků), kterými je částečně, nebo úplně obklopen. Je klidným místem se specifickou intimní atmosférou. Obyvatelé okolní zástavby do něj mají několik přístupů. Mohou si tu hrát děti, lidé si tady mohou pěstovat zeleň. Slouží jako taková společná zahrada obyvatel domů okolní zástavby. Výhodou těchto prostor je jasné prostorové vymezení. [3]

Obrázek 7: Soukromý vnitroblok, Třída Kapitána Jaroše, Brno

Obrázek 8: Veřejný vnitroblok Karl-Marx-Hof, Vídeň, Rakousko

4 UŽÍVÁNÍ VEŘEJNÉHO PROSTORU

Městský veřejný prostor se využívá pomocí venkovních aktivit. Tyto venkovní aktivity Jan Gehl (*1936) dělí do tří kategorií a to; nezbytné aktivity, volitelné aktivity a společenské aktivity. [2]

Mezi nezbytné aktivity řadíme ty, které jsou nevyhnutelné až „nucené“ například chození do práce, škol, nakupování, chůze na zastávku městské hromadné dopravy anebo různé vyřizování administrativních věcí. Na tyto aktivity nemá materiální prostředí moc velký vliv. Lidé v tomto případě nechodí do veřejného prostoru, protože chtějí, ale protože nemají na vybranou. [2]

Volitelné aktivity, známé také jako rekreační, jsou na rozdíl od nezbytných takové, které lidé dělají, protože chtějí a na základě vlastní volby, pokud jim to umožňují okolnosti a samotné místo. Mezi takové aktivity se řadí například procházky, postávání, sezení nebo pozorování lidí a okolního života. Na rozdíl od první kategorie aktivit, tyto aktivity jsou závislé na venkovních podmínkách, pěkném počasí, příjemném místu a atraktivitě daného místa. Volitelné aktivity se dále dělí na stacionární a pohybové, kde mezi stacionární patří například sezení, postávání a mezi pohybové například procházení. [2] [15]

Poslední kategorií jsou společenské aktivity. Ty závisejí na okolních lidech a jejich přítomnosti. Řadí se zde různé veřejné aktivity, hrající si děti, zdravení a konverzace, anebo také pouhé pozorování jiných lidí a jejich poslouchání, řadící se mezi pasivní kontakty. Probíhají spontánně jako důsledek toho, že se lidé pohybují a setkávají na stejném místě. Společenské aktivity jsou, stejně jako volitelné, závislé na příjemném venkovním prostředí a počasí. V případě, že městské veřejné prostory mají vysokou kvalitu, nezbytné aktivity mají předpoklady k tomu se prodlužovat a pobyt ve veřejném prostoru se tak stane aktivitou volitelnou. Čím více je místo atraktivní, tím na sebe váže nové možnosti aktivit. [2] [3] [15]

4.1 CHŮZE

Chůze je jeden z nejpřirozenějších pohybů pro člověka. Je to způsob, jak se pohybovat téměř kdekoliv, kdykoliv. Tato aktivita umožňuje, jak být neformálně a snadno přítomen ve veřejném prostoru a být jeho součástí. Řadí se mezi aktivity pohybové. Slouží člověku jako způsob dopravy, díky kterému se dostane do cíle přímo. Při použití automobilů, nebo veřejné dopravy, bez chůze bychom je s těžší mohli využívat. Například při použití automobilu musí člověk k vozidlu nejdříve dojít, aby jej mohl začít využívat. Lidé chodí nejen z důvodu, když se potřebují dostat z místa na místo, ale také za rekreačním účelem. Při chůzi člověk může pohodlně a operativně pozorovat své okolí a prostředí v němž se nachází. Díky chůzi může prozkoumávat pro něj neznámý prostor a obohacovat se o nové zážitky a informace. Chůze také lidem umožňuje aktivitu potkávání. Lidé se nejen díky ní mohou dostat na místo setkání, ale díky malé rychlosti pohybu mají možnost se fyzicky potkávat. V případě

automobilové dopravy je tomu naopak. Když lidé sedí ve svých autech, přímý kontakt je pryč. Pokud se lidé dopravují pěšky, mají větší kontakt s okolím, než při dopravě autem. [2] [15]

Ve městě je to právě veřejný prostor, který nabízí lidem možnost pro chůzi. Aby se mohl člověk bez problému pohybovat chůzí, potřebuje k tomu dostatek fyzického prostoru tak, aby měl možnost kráčet odpovídající rychlostí bez tlačení, vzájemného obtěžování a vyhýbání se překážkám. V případě, že chodců stále přibývá, přibývá s nimi i jejich hustota. Chodci tak mají přirozenou tendenci rozdělit se na dva pěší protichůdné proudy, aby si tak zajistili, co nejvíce plynulý pohyb. Tímto „manévrem“ ztrácí chodec svoji úplnou svobodu pohybu a musí se držet vpravo v zástupu, aby mohl někam projít. Lidé tak mají velmi omezenou možnost k potkávání. Z tohoto důvodu je pro správné fungování prostoru z hlediska místa pro chodce důležité se na základě zkoumání prostoru a místním zvyklostem velmi pečlivě zabývat dimenzováním veřejného prostoru. [2] [15]

Za situace, kdy hustota přítomných lidí pohybující se veřejným prostorem je příjemná, dávají chodci přednost přímým trasám a zkratkám. Velmi zdrženlivě přijímají odchylky od určeného hlavního směru, a v případě, že je cíl na dohled, mají tendenci jít přímou cestou k němu. Tento fakt lze nejjednodušeji pozorovat na místech, kde jsou vyšlapané cestičky na travnatých plochách, a to i přesto, že je tudy veden chodník. Tyto vyšlapané cesty bývají často i na rozích travnatých ploch, kde je chodník po celé délce tohoto rohu. Lidé si vybírají někdy nejkratší cesty i přes stav chodníku a bezpečnosti. [2] [15]

Lze také snadno pozorovat, že lidé přecházejí přes rozestavěné stavby, po nezpevněných povzích, během jejich rekonstrukcí. Jsou ochotni procházet stavenišťem, protože jsou zvyklí procházet danou trasou, anebo je tato cesta nejkratší. Nezastaví je ani velmi frekventovaný automobilový provoz při přecházení cesty mimo vyznačené místo pro přecházení. I velmi frekventovaný provoz si lidé troufají přecházet, pokud auta nejedou příliš velkou rychlostí, jak je tomu např. v případě kolony při dopravní špičce, kdy se auta pohybují omezenou rychlostí. Je možné se domnívat, že mimo frekventovaný provoz se odvaha chodce odráží hlavně na rychlosti jedoucího vozidla. Při pomalu jedoucímu autu chodec získává jistotu, že auto má dost času zastavit a také, že jeho rychlost je předurčena k okamžité reakci.

4.2 POSTÁVÁNÍ

Ve kvalitních městských veřejných prostorech se velmi často vyskytují lidé, co jen stojí. Tito lidé nestojí z nutnosti, ale protože chtějí a pozorují život kolem sebe. Jan Gehl ve své publikaci Život mezi budovami [15] tuto skutečnost označil jako objektivní měřítko kvality veřejných prostorů. Stání je krátkodobá stacionární aktivita. Každý jedinec má své vlastní limity, jak dlouho může stát, aby mu to stále bylo příjemné. [15]

Pokud je stání nutné a velmi krátké, jako například stání na červenou na semaforu, nebo za účelem upozornění, nemá tu kvalita prostoru příliš velký vliv. Daleko důležitější ve

veřejných prostorech je doslova zastavit se na krátký rozhovor a využít tak jednu z hlavních funkcí veřejných prostorů-potkávání se. Z důvodu náhodného setkání lidí, probíhají tyto krátké zastavení kdekoliv a nezávisle na čase-uprostřed prostoru, na zastávce, u dveří u obchodu apod. [2] [16]

Lidé, kteří se zastavují na delší dobu z důvodu sledování, nebo čekání na další osobu, si vybírají své místo pro zastavení více pečlivě, a tak kvalita prostoru tady je velmi důležitá. Jako nejvíce oblíbené zóny se udávají místa podél průčelí v prostoru nebo také v přechodových zónách mezi dvěma veřejnými prostory, kde pozorovatel může vidět do obou prostorů současně. Ještě více oblíbené je postávání v zónách hranice prostoru a jeho okrajů. Tohle umístění nabízí nejlepší podmínky pro pozorování okolí. Pozorovatel má tak největší přehled. Důvodem, proč lidé stojí u okraje, může být také ten, že se lidé jednoduše vyhýbají ostatním a udržují si od nich odstup. Nejsou tak ani překážkou a nestojí nikomu a ničemu v cestě. Stojící člověk u okraje má tak chráněna záda a ostatní lidé k němu můžou přicházet pouze zepředu. Události v prostoru obvykle narůstají dovnitř, z okraje ke středu veřejných prostorů, a tak je kraj velmi důležitý pro nastávající události v prostoru. „*Jestliže selže okraj, pak prostor nikdy neožije*“. [2] [15] [17]

Dalším důvodem výběru místa je zejména, ve slunečných horkých dnech, stín. Funkci zajištění stínu a polostínu má nejen okolní zástavba, ale také přístřešky nad vchody a výklenky, verandy, markýzy, kolonády anebo i stromy. Lidé, postávající ve stínu, nabývají i pocitu, že jsou chráněni a nejdou vidět, ale přesto mají pěkný rozhled do okolí. [15]

V případě, že člověk plánuje zůstat na místě delší dobu, anebo doba čekání je pro něj příliš dlouhá, začíná vyhledávat fyzické opory, které mu dlouhé postávání zpříjemní. Tyto opory jsou velmi rozmanité-mohou to být výklenky, stěny budovy, sloupy, stromy, ale také i pouliční lampy, nebo informační a dopravní značky. Okolí těchto opor se může také definovat jako odpočinkové prostory. [15]

4.3 SEZENÍ

Při dělení aktivit podle Gehla řadíme sezení mezi dlouhodobé aktivity. Z tohoto důvodu člověk více řeší výběr místa. Plánovaná délka zdržení je přímo úměrná výšce komfortu, jaký vyhledává. Pokud nabídka míst k sezení není dostačující a atraktivní, lidé prostorem pouze prochází a pobyt obyvatel je tím tak velmi krátký. Jestliže jsou ve veřejném prostoru dobré příležitosti k sezení, vytváří se tím dobré podmínky pro další přitažlivé aktivity jako je například: čtení, svačina, vychutnávání kávy a čaje, vyhřívání na slunci, pozorování anebo konverzace s další osobou. Společně se sezením je spojeno nespočet dalších aktivit, a proto je tolik podstatné pro veřejný prostor. Sezení je ovlivňováno mnoha faktory, je náročné na komfort, klima a prostor. [2] [15]

Místa k sezení rozlišuje Jan Gehl jako primární a sekundární. Primární sezení sestává ze sedadel, které jsou skutečný nábytek s opěradly a područkami. Jsou to lavičky, kavárenské

židle anebo moderní volně stojící sezónní přenosné židle. Sekundární sezení jsou místa, kam se lidé mohou spontánně posadit. Tento druh sezení se má různou podobu, a to například schodiště, sokly, stupně, zídky, truhlíky, podstavce, kameny, pomníky, fontány anebo také samotná městská dlažba. Tato sekundární místa k sezení mají výhodu, že slouží po celou dobu k jinému účelu, ale v případě potřeby nám poslouží i k sezení. [2] [15]

Primární typ sezení je více pohodlný, a to zejména pro starší občany, kteří rádi využijí područky jako oporu při usedání a vstávání. Z toho důvodu se lze domnívat, že primární sezení je pro více věkových kategorií než sekundární. Na kompletní komfort má vliv také tvar a materiál sedadel. Používá se široká škála materiálů například dřevo, plast, kov, beton anebo kombinované.

Stejně jako u postávání, i při výběru místa k sezení zde funguje okrajový efekt. Lidem jsou chráněna záda, nevyskytuje se zde průvan, klima je zde nejpříjemnější a to nejdůležitější – je tu dobrý výhled. Místa na okrajích prostoru nabízí člověku nejvíce výhod, a proto jsou nejvíce žádaná. [2] [15]

4.3.1 Pouliční kavárny a venkovní zahrádky podniků

Mezi další pobytové aktivity ve veřejných prostorech se řadí pouliční kavárny. Tyto kavárny se nacházejí hlavně v okrajových zónách městského prostoru. Jan Gehl se o pouličních venkovních kavárnách zmiňuje ve své knize *Města pro lidi*; „*Do měst, v nichž kdysi převažovaly nutné aktivity, kavárny vnesly v plné míře rekreační životní styl. Lidé na to nyní mají čas i prostředky a mohou se kochat městem i jeho ruchem z vyhlídkových míst na kavárenských židlích. Před nějakými dvaceti či třiceti lety se mělo za to, že v mnoha městech včetně Kodaně a Melbourne není možné provozovat pouliční kavárny kvůli klimatu. Každé takové město má dnes v centru více než 7000 kavárenských židlí a kavárny postupně zvyšují počet měsíců, během nichž se obsluhuje venku, až na osm, deset i dvanáct. Každým rokem se kavárenská sezóna prodlužuje.*“ [2]

Venkovní prostory podniků na veřejných prostorech mohou sloužit i jako lákadlo a reklama pro strávení delšího času ve veřejném prostoru. Kavárny na ulici a jejich zahrádky nabízejí přesně to, co lidé ve veřejném prostoru vyhledávají. Bezpečné místo, dobré povětrnostní podmínky, pohodlné židle, možnost pozorovat kolemjdoucí a život na ulici, a v neposlední řadě také možnost pohodlného vypití dnes velmi oblíbeného šálku kávy, případně si dát malé občerstvení. Lidé zde tráví daleko větší čas, než je potřebný pro konzumaci jídla a nápojů, užívají si pobytu venku a ve městě, v centru dění.

4.4 PASIVNÍ A AKTIVNÍ KONTAKT

Kvalitní veřejné prostory by měly lidi pobízet a dávat jim svou úroveň kvality možnosti tří základních lidských aktivit: vidět, slyšet a mluvit. Tedy možnost pozorování, naslouchání si a povídání si. Kontakt mezi lidmi se dělí na dva způsoby, a to na pasivní a aktivní. [2] [15]

Mezi pasivní způsoby kontaktu patří pozorování a naslouchání. Jsou to nástroje k vnímání života ve městě a řadí se tak do největší kategorie sociálních kontaktů. Tyto druhy pasivního kontaktu jsou základní pro ostatní formy lidské komunikace. Pozorovat okolí můžeme při chůzi, sezení nebo stání. Jan Gehl zařadil pozorování mezi nejoblíbenější, a také nejdůležitější aktivity ve veřejném prostoru. [2] [15]

Díky pozorování a naslouchání lidé shromažďují informace o lidech a společnosti kolem nás. Lidé se mohou naučit větší toleranci vůči lidem jiné kultury, odpozorují jisté způsoby chování, jak by se člověk měl chovat ve společnosti, ve veřejném prostoru. Navzájem se od sebe učí. Oblíbenost pozorování můžeme sledovat například u dětí a starých lidí, nebo naopak umožněním pozorování všech a všeho prostřednictvím moderních technologií a pomocí sociálních sítí. [2] [15]

K setkání ve veřejném prostoru může velmi přispívat nejen městský mobiliář, ale také společenské akce a události. Hudební koncerty a jiné různé formy vystoupení nabízejí lidem příležitost k setkávání a mohou být také příjemným zpestřením prostoru. Také trhy nemají čistě jen obchodní funkci, ale slouží jako další možnost k setkávání lidí. [2] [15] [16]

Již zmíněné pouliční kavárny a jejich zahrádky jsou velmi oblíbená místa setkání. Jiná forma setkávání na veřejných prostorech je také možnost k svobodné demokratické výměně názorů. Lidé používají městské veřejné prostory k vyjádření nespokojenosti, smutku či naopak nadšení a spokojenosti ve formě veřejných shromáždění, slavností anebo demonstrací. Umožnění tohoto sjednocení lidí a zajištění prostoru pro pořádání těchto akcí hraje důležitou roli v kvalitě města a jeho společnosti. [2] [15] [16]

5 ZÁSADY PLÁNOVÁNÍ PROSTORU

Forma veřejného prostoru závisí na způsobu a limitech užívání a vnímání. Způsoby využití a funkce městského veřejného prostoru se postupně vyvíjela po celou dobu historie, během kterého se postupně adaptovalo materiální prostředí městským funkcím. Průběžné každodenní dění ověřuje, zpřesňuje a pozměňuje stávající i nové formy veřejných prostor. Nelze od „základu“ měnit tvar a funkce využívání městských prostor, které lidé mají již zažité, a které jsou již zasazené do prostředí. Je třeba se přizpůsobit místní kultuře a způsobu užívání daného veřejného prostoru. [11] [15]

Veřejný prostor je dán skladbou, vnitřním řádem, který je daný strukturou, vymezeným tvarem a vlastní charakteristikou. Dodržování této kostry je důležité pro celek sídla, a to i případnou propojeností a sítí více veřejných prostor v rámci jednoho celku. Nejen, že je skladba důležitá pro celek sídla, ale také se od něj odvíjí. Závisí na základním prostorovém vzorci lokality, na poloze v sídle a na již zmíněné místní kultuře neboli způsobu užívání. [2]

Je nutné pracovat s lidskými měřítky pro lepší poskytnutí dobrých městských prostor, které odpovídají možnostem i omezením lidského těla. [15] *„Při navrhování měst pro lidi jsou přirozeným výchozím bodem lidský pohyb a lidské smysly. Poskytují totiž biologický základ pro aktivity, chování a komunikaci v městském prostoru.“* [2]

5.1 PLÁNOVÁNÍ STAVEBNÍ PLOCHY VEŘEJNÉHO PROSTORU

5.1.1 Shromažďovat/rozptylovat lidi a budovy

Veřejný prostor má za jednu z hlavních vlastností shromažďování lidí. To ovšem není vítané vždy a za každou cenu. Pokud chceme například doplnit živější místa místy klidnějšími, není koncentrace na pravém místě. Zda-li je lepší shromažďovat, nebo rozptylovat je nutno řešit ve třech měřítkách, a to; měřítku města, jeho struktury a regionálního plánování. Dále ve středním měřítku staveniště a měřítku propojení. A nakonec v měřítku vzájemného ovlivňování těchto dvou předcházejících měřítek. Pokud není řešeno využití prostoru a vhodné podmínky pro něj ve velkém měřítku, pak v malém měřítku nelze najít fungující prostor. [2] [15]

K rozptýlení lidí a aktivit dochází, když jsou budovy postaveny daleko od sebe. Například při velkých vzdálenostech mezi domy v zástavbě určené k bydlení, anebo při velkých vzdálenostech mezi bydlením a občanskou vybaveností. V obou těchto případech nedochází ke křížení cest lidí a nevytváří se zde veřejný prostor, který by byl jejich společným „středobodem“ nebo „křižovatkou“. Při velkých vzdálenostech je těžké vytvořit fungující městský veřejný prostor tak, aby jeho vzdálenost byla dostupná pro všechny a aby se zde lidé střetávali. Při zvládnutelných vzdálenostech mezi soukromým a veřejným prostorem, veřejný prostor přibývá na své atraktivitě. Při kratších vzdálenostech lidé mají možnost

i častějších setkávání, protože cesta jim nezabere spoustu času. Otázka vzdálenosti se také váže na velikost prostoru samotného, a tím i možného potkávání lidí. Zde se řeší vhodné dimenzování prostoru. [2] [15]

K dalšímu rozptýlení lidí dochází, když jsou budovy u sebe, ale jejich vstupy, vchody z budov a také celé budovy jsou orientovány „ven“ mimo veřejný prostor a jiným směrem, než ostatní budovy. Naopak ke shromažďování dochází, když jsou okolní budovy rozmístěny u sebe a vchody dovnitř veřejného prostoru a tvoří tak kompaktnost prostoru. Při orientaci budov „do stejného středu“ veřejného prostoru dochází k potkávání a shromažďování lidí, díky jejich vzájemnému křížení cest. To samé platí u zástavby okolo hlavní ulice, kdy se budovy soustřeďují směrem k ní. [2] [15]

5.1.2 Integrovat/segregovat různé skupiny lidí

Veřejný prostor lidem umožňuje potkávat se a vzájemně se pozorovat. Tyto funkce veřejného prostoru dávají lidem možnost učit se vzájemné tolerance, inspirace a také učit se novým věcem. Z tohoto důvodu je dobré různé skupiny lidí, nabídky zaměstnání a obchody integrovat, neboli smíchávat, do jednoho místa, a ne je naopak segregovat zvlášť po skupinkách, ve kterých jsou stejní lidé a aktivity. Integrací různých aktivit a funkcí kolem veřejných prostor se lidé i přirozeně zapojují do společných činností. Integrace lidí umožňuje lidem pochopit, jak je společnost složená a jak funguje. Jedinou výhodou segregace různých skupin lidí je, že mezi podobnými činnostmi jsou kratší vzdálenosti, a tak větší hospodárnost, jenže okolní prostředí je chudší a monotónnější, stejně jako kontakty a lidé. [15]

5.1.3 Přitahovat/odrazovat vizuální a sluchové kontakty

„Zdá se, co lidi přitahuje nejvíc, jsou jiní lidé“ – Whyte [18]

Možnost vidět a slyšet jsou nejdůležitější a nejobvyklejší formy kontaktu mezi lidmi ve veřejném prostoru a díky těmto aktivitám mohou začít i širší kontakty. Fyzické plánování prostoru nám možnost těchto kontaktů ovlivňuje. Pozorování okolních lidí a jejich aktivit, okolí samotného a obecně mít přehled o centru dění je také jeden z důvodů, proč lidé vycházejí ven. Nejen kvůli tomu, aby události viděli blíže, ale i kvůli zapojování se do nich a být jejich součástí. Vidět jiné aktivity a události motivují ostatní lidi se do nich zapojit. Dobrým příkladem jsou malé děti pozorující hrát si jiné děti venku, nebo i strategie obchodníků v podobě velkých prosklených výloh obchodů lákající lidi dovnitř. I proto je dobré umísťovat okna co nejvíce směrem do veřejného prostoru. [2] [15]

5.1.4 Velikost/Lidské měřítko/Dimenzování prostoru

Veřejný prostor je místo určené pro lidi. Z tohoto důvodu by se při plánování veřejného prostoru mělo pracovat s lidskými měřítky a smysly. Městský prostor by se měl odvíjet od

lidských možností a přizpůsobovat určitým omezením lidského těla. Je třeba také brát ohled na různorodost výskytu lidí, jejich počtu a hustotě v městském prostoru. Tato různorodost je závislá na aktuálním místním počasí a ročním období. Dalším důvodem pro obtížné definování vhodné šířky veřejného prostoru pro chůzi je různorodá hustota procházejících se obyvatel během různé části dne. [2] [15]

Malá veřejná prostranství a úzké ulice vnášejí lidem pocit bezpečí, větší intimnosti, působí člověku jako osobní, a zintenzivňují jejich zážitky. Lidé díky přehledu nad celou situací a prostorem mají větší pocit bezpečí. Malé prostory svou skromnou velikostí také více zvýrazňují architektonické detaily. Jestliže naopak předdimenzujeme veřejný prostor a rozptýlíme tak aktivity v něm, docílíme toho, že lidské oko a smysl přestane vnímat celý tento prostor, ale člověk vnímá jen jeho část okolo něj. Ve velkém prostoru lidé ztrácí i pocit bezpečí a cítí se malí a „bezmocní“ vůči celému prostoru. Takové místo působí chladně a neosobně. [2] [15] [19]

Předimenzováním prostoru se vkládá mezi lidi velká vzdálenost, která je kontraproduktivní k hlavním funkcím veřejných prostor. Proto je nutné dimenzovat veřejné prostory v lidském měřítku. Tím se zde rozumí dimenzovat veřejné prostory na základě místní kultury a zvyklostem a pro předpokládané množství lidí, kteří budou tento prostor využívat. [2] [19]

Velikost a dimenzování prostoru a budov a s nimi i vzdálenosti by se měli také odvíjet od dosahu lidského oka. Vhodné měřítko prostoru dle dosahu lidského oka je dobré také řešit z důvodu oblíbené aktivity ve veřejném prostoru-pozorování. Jan Gehl udává maximální vzdálenost pro pozorování 70-100 m. Kevin Lynche (1918-1984) udává podobnou prostorovou vzdálenost a to max 110 m. U zraku je potřeba brát také ohled na zorné pole člověka a přirozené úhly pohledu a při sklánění hlavy. V případě překážky jsme nuceni svůj úhel pohledu změnit. Při pohybu ve veřejném prostoru je pro člověka přirozené se dívat před sebe, nebo mírně dolů. Výstavba vysokých budov kolem veřejných prostorů by, vzhledem k omezení lidského zorného pole, mohla být nepříjemná a pro člověka až „neuchopitelná“ jeho smyslovými vjemy. [2] [20]

Měřítko budov a zástavby je potřeba upravit a přizpůsobit také místním klimatickým podmínkám. Je to z toho důvodu, aby se redukoval špatný vliv klimatu, anebo naopak využili jeho výhody (například sluneční svit vyzařující světlo a teplo). Tam kde jsou vysoké teploty a letní počasí zde převládá po většinu roku je vhodné stavět úzké ulice a budovy s malými okny. Naopak v chladnějších podmínkách je vhodné stavět nízké budovy pro lepší průnik světla a pro lepší podmínky pro bezvětří. [2]

5.2 MOŽNOST SLYŠET A MLUVIT

Možnost slyšet a mluvit nám umožňuje verbální komunikace při setkávání a tím i nabývá na atraktivnosti veřejného prostoru. Na kvalitu prostředí má také vliv možnost slyšet zvuky

lidských činností. Omezování sluchu má na svědomí zvýšená hladina hluku nejčastěji z automobilové dopravy. Tato hladina hluku způsobuje bránění v „příjemné“ a plynulé konverzaci a v extrémních případech vede až k jejímu utnutí, či případnému odezírání ze rtů. Pro některé lidi může být zvýšená hladina hluku stresující anebo v nich může vyvolávat strach. Nepřetržitý hluk může vést až ke snížení pohybu chodců a obecně výskytu lidí ve veřejném prostoru. [13] [15]

Omezení hluku z automobilové dopravy lze vyřešit použitím protihlukových stěn, nebo výsadbou zeleně. Zde se může naskytnout problém s nedostatkem prostoru. Protihlukové stěny by měly hluk spíše pohlcovat, ne jej jen odrážet. Ve veřejném prostoru je třeba zvolit příjemný vzhled protihlukové stěny např. při použití materiálu skla. Vzhledem k tomu, že stěna může tvořit prostorovou bariéru je řešení vzhledu z estetických důvodů velmi důležité. Dalším protihlukovým opatřením může být snížení rychlosti dopravy, organizační změny v dopravě, nebo také změna povrchu vozovky. [21]

5.3 DETAILY PARTERU

Parter ovlivňuje celkový vzhled veřejného prostoru, působení, a i jeho kvalitu. Parter lidé přímo využívají, anebo můžou být s ním ve velmi blízkém kontaktu jen při pouhém procházení městským prostorem. Tvoří onu přechodovou zónu mezi venkovní a vnitřní sférou. Zde se přechází z veřejné části města do budovy. [2]

Funkce těchto budov ovlivňuje intenzitu využívání městských veřejných prostor a také může ovlivnit působení veřejného prostoru z hlediska důležitosti. Z důvodu působení na celkovou atraktivnost veřejného prostoru je důležité řešit stav a celkový vzhled fasád okolních budov. Podporují se tak vizuální zážitky lidí užívající veřejný prostor. Samotná skladba obchodů a obchodních řetězců, kaváren, restaurací apod. umístěných v přízemích, má vliv na vzhled a celkové působení městského prostoru. [2]

Obchody přispívají podněty k pozorování svými velkými prosklenými výlohami, které přispívají také k většímu pocitu bezpečí ve veřejném prostoru, protože vyvolávají pocit „monitoringu“, a také, že lidé uvnitř jsou také přítomni ve veřejném prostoru. Zabezpečení těchto obchodů a podniků během doby, kdy mají zavřeno bývá například v podobě zatáhnuté rolety. Tak dochází k „odstřihnutí“ od součásti veřejného prostoru a vyvolávají pocit opuštěného místa. [2]

U pouličních kaváren a venkovních zahrádek podniků by se mělo užít vhodného ohraničení venkovního prostoru vyhrazeného pro posezení. Například restaurace používají pro své venkovní prostory markýzy, které se dají zatáhnout i po stranách. Výhoda je tu na jednu stranu v provozování venkovní zahrádky i během chladnějších měsíců, je zde závětří, utvoří se zde soukromí, a přesto lidé tráví svůj čas na čerstvém vzduchu, ale pro veřejný prostor to nepůsobí dobře. Vytvoří se zde jistá bariéra, která má stejný efekt jako zatáhnutí rolet obchodů. Místo působí opuštěně a jeho části „uzavřeně“ oproti okolnímu prostředí.

Markýzy jsou z velké části průhledné a lidé tak sedí za plátem plastu. V případě umístění těchto postranních markýz kolem silnice, tyto markýzy jsou špinavé od prachu a smogu z dopravy. [2]

Pro ponechání otevřeného prostoru zahrádky během chladnějších měsíců a pro vytvoření větší možnosti interakce s okolím veřejného prostoru je vhodnější použít pro udržení příjemné teploty terasový plynový ohříváč, z kterého sálá teplo do okolí. Trendem se také stalo půjčování dek zákazníkům, otázkou však zůstávají hygienické aspekty.

5.4 MOBILIÁŘ

5.4.1 Místa k sezení

Sezení je velmi častá aktivita ve veřejném prostoru, a proto lze klást důraz na správné umístění mobiliáře, poskytující ty nejlepší podmínky. Každé místo a řešení umístění laviček je individuální, ale obecně lze předpokládat dobrá místa pro jejich kladné vlastnosti zajišťující bezpečí, intimitu a příjemné klima. [2] Sezení nabízí spoustu výhod, protože lze u něj dělat současně i jiné aktivity. Jednou z nich je pozorování, a proto je vhodné umísťovat lavičky na okrajích otevřených prostorů, podél průčelí budov a hranic prostoru. Z pohledu pozorování je také dobrá orientace lavičky tak, aby měl sedící, co nejvíce dobrý výhled a pokud možno přehled nad prostorem a děním kolem něj. Dobré je umísťovat lavičky vedle listnatých stromů, které v létě stíní a chladí tím okolí a zpříjemňují tak pobyt na lavičce, a zároveň v zimě, kdy jsou listy opadané na ně svítí sluníčko a vyhřívá dané místo. Z důvodu používání laviček starými lidmi, kteří je využívají také pro odpočinek, je důležité umísťovat lavičky v pravidelných intervalech. [2] [15]

Správná volba délky, typu a orientace laviček může vést k začátku konverzace. Městské klasické lavičky, které stojí v řadě příliš neumožňují přirozené konverzace mezi lidmi a umožňují jim i udržet si odstup a svoje soukromí. Tento styl mobiliáře není vhodný nejen pro přirozený a plynulý začátek konverzace, ale také pro větší skupinu lidí, nebo pro rodinu. Architekt Ralph Erskine (1914-2005) vymyslel seskupení laviček tzv. do „konverzačního ostrůvku“. Jedná se o rozmístění laviček okolo stolu. Lavičky spolu svírají vhodný úhel, aby lidé k sobě byli trochu natočeni, mohli mluvit a zároveň používat stůl. Tento úhel byl ale dost otevřený na to, aby lidé měli volbu, jestli chtějí být sami, nebo spolu vést konverzaci. Ovšem tohle rozmístění laviček je více prostorově náročné a vzhledem k orientaci laviček lze zvážit, jaká bude celková orientace „konverzačního ostrůvku“ vzhledem k celému prostoru. [2] [15]

Nelze, ale upřednostňovat pouze tento styl umístění laviček podporující začátek konverzace. Pokud lidé nestojí o společnost někoho cizího, je takové umístění nežádoucí. Velmi originální a příjemné řešení v podobě tzv. otočných laviček. Člověk si tak může vybrat orientaci lavičky a tím výhled z ní, pocit bezpečí příjemný pro něj anebo možnost otevřenosti navázání konverzace, nebo nikoliv. Může si také díky otáčivosti lavičky vybrat „své natočení“

vůči přímému slunečnímu svitu. Výběr výhledu lavičky lze také u laviček bez opěradel, ovšem je zde omezení výběru ze dvou variant výhledu závislých na jejím umístění.

Obrázek 9: Otočné lavičky, Dominikánské náměstí, Brno

V parcích v některých zemích, jako například ve Francii, Austrálii nebo USA, provozují přenosné židle. Tyto přenosné židle jsou oblíbené hlavně pro svou flexibilitu. Uživatelé-návštěvníci parku je mohou doslova lehce vzít a přesunout si je kamkoliv, kde se podle nich vyskytují nejlepší podmínky pro delší zdržení v parku a také tam, kde místo nabízí ten nejlepší výhled. Další výhodou je jejich „adaptace“ na roční období. Na rozdíl od klasických laviček, které jsou dané ve veřejném prostoru „natrvalo“, přenosné židle se dají lehce uklidit a skladovat, a tak veřejný prostor nepůsobí, díky prázdným židlím, jako opuštěné místo. [2] [15]

Obdobný případ šlo sledovat i u nás v ČR v Brně. Festival UPROSTŘED, který se vyskytoval na různých místech na území městské části Brno-střed. Na Náměstí Svobody byly umístěny kromě barů a slunečníků také přenosná lehátka. Tato lehátka mohl využívat každý a mohl si je volně rozestavět a nasměrovat.

Obrázek 10: Přenosná lehátka na festivalu UPROSTŘED, Brno

Obrázek 11: Přenosné židle, Bryant Park, New York, USA

5.4.2 Osvětlení

Z důvodu výskytu tmy ve večerních hodinách jsou ve veřejném prostoru různé druhy osvětlení, nejčastěji v podobě lamp. Osvětlení nám slouží pro lepší orientaci a bezpečnost v městských veřejných prostorech. Nemusí se ale používat jen pro své pragmatické účely. Má také estetický vliv na vizuální kvalitu města. Může poukázat anebo zvýraznit tak významné stavby a místa ve veřejném prostoru. Je vhodné zvolit stejný odstín osvětlení minimálně pro území veřejného prostoru, nebo pro celou část města. „Hra se světlem“ může také tvořit uměleckou část prostoru. Díky různým typům osvětlení lze i upozornit na významné události města, nebo celé země (například použitím národních barev). [15]

Obrázek 12: Osvětlení ulice Kobližné v barvách trikolóry na oslavu výročí třiceti let od Sametové revoluce, Brno

5.4.3 Doplnkový mobiliář

Odpadkové koše

Pro pěkný vzhled veřejného prostoru, příjemné prostředí, kde lidé chtějí trávit svůj volný čas, je třeba udržovat městský prostor v čistotě. Během využívání veřejného prostoru lidé „ukájí“ své životní potřeby, a z většiny z nich vznikají odpadky. Ty je potřeba shromažďovat pouze v daných místech, aby se nepovalovaly po celém veřejném prostoru a neznečisťovaly tak nejen městský prostor, ale také životní prostředí. To lze zaopatřit umístěním odpadkových košů. Je dobré zvolit vhodný design, který se hodí svým vzhledem do prostředí veřejného prostoru. Vhodné je umístění odpadkových košů v blízkosti míst k sezení. Pro třídění odpadu je vhodné použít více košů, případně kontejnery, které jsou označené daným využitím. Pro lepší využití prostoru a zachování jeho estetiky a čistoty je dobrá instalace podzemních

kontejnerů. Otevřené, volně přístupné koše mohou lákat občany bez domova k jejich přebírání a vybírání odpadků z nich, taková situace není příliš atraktivní pro veřejný prostor a lidi spíše odpuzuje. Z tohoto důvodu je nutné také zajištění pravidelného vynášení těchto košů, aby neznečišťovaly prostředí, a aby zejména v letních měsících nezapáchaly.

Stojany na kola

Je žádoucí umisťovat stojany na kola, protože jde o jeden z častých způsobů dopravy po městě. Z toho důvodu je nutné budovat místa pro jejich odstavení. Stojany na kola umožňují také zajištění bezpečnosti kol před krádeží. Vybudováním stojanů na kola se omezí odkládání kol a koloběžek opřením a uvázáním o lampy, lavičky, odpadkové koše, mříže aj. Také se zamezí poškození fasád domů, o které lze kolo také opřít.

Zahrazovací sloupky

Ve veřejných prostorech, které jsou určeny výhradně pro pěší nebo cyklistickou dopravu bývají umístěné zahrazovací sloupky. Tyto sloupky lemují kraj prostoru pro pěší a oddělují a chrání tak prostor před automobilovou dopravou. Sloupky nejen vymezují prostor, ale také zabraňují vjezdu motorových vozidel na místa určené pouze pro chodce. Chodec díky sloupkům získává větší pocit bezpečí. Kromě zahrazovacích sloupků se začínají využívat masivní bariéry. Tento druh bariér, zabraňující vjezdu motorových vozidel, může mít různou podobu. Betonové zátarasy, kovové sloupky, plastové sloupky apod. Velmi originálně plní funkci sloupku také úprava povrchu ve formě vyvýšeného povrchu, která vypadá jako malé kopce. Také stromy anebo pevné mohutnější truhlíky s květinami mohou být velmi elegantním řešením. V případě, že nechceme pevné bariéry můžeme využít výsuvných nebo sklopných sloupků, tzv. *pollerů*. Výsuvné sloupky se vysunují manuálně anebo automaticky.

5.5 ZVÝŠENÍ BEZPEČNOSTI A OCHRANY PŘED VLIVY PROSTŘEDÍ

Ochrana a bezpečnost obyvatel je jedna ze základních podmínek pro příjemný pobyt ve veřejném městském prostoru. Na pojem ochrana ve veřejném prostoru se lze nahlížet z různých úhlů pohledu. A to ať už jako ochrana před dopravním ruchem, nepříznivým klimatem, před nebezpečím zranění anebo před kriminalitou. [15]

5.5.1 Kriminalita

Podle Jane Jacobsové (1916-2006) existuje vzájemný vztah mezi úrovní kriminality a mezi úrovní pouliční aktivity. To znamená, že pokud je na ulici rušno, živo a je zde hodně lidí, stupeň bezpečnosti se zvyšuje a tito lidé se svým způsobem „hlídají navzájem“. Tento přirozený dohled je spojen s přirozeným zájmem a pocitem odpovědnosti lidí, kteří spolu sdílí veřejný prostor, na kterém je pobyt pro ně příjemný, a chtějí si tento dojem uchovat, a tak si přirozeně i chtějí ochránit „své místo“. [22] [23]

Už jen samotné potkávání lidí a jejich integrování, zajišťuje lepší bezpečnost ve městech. Zajištěním potkávání různých společenských skupin lze docílit toho, že odlišní lidé si na sebe zvyknou, začnou se více respektovat a získají vůči sobě určitou důvěru. [2]

Jasně struktury měst znamenají bezpečnější města. Dobré dispoziční uspořádání města pomáhá lidem se ve městě zorientovat a lépe tak najít cestu k cíli. Je nezbytné, aby jednotlivá spojení v síti města měla jasně danou vizuální charakteristiku, a aby důležité ulice byly rozeznatelné od těch, co jsou důležité méně. Mimo strukturu města, lepší orientaci ve městě lze zajistit nápisy, směrovkami a informačními panely. [2]

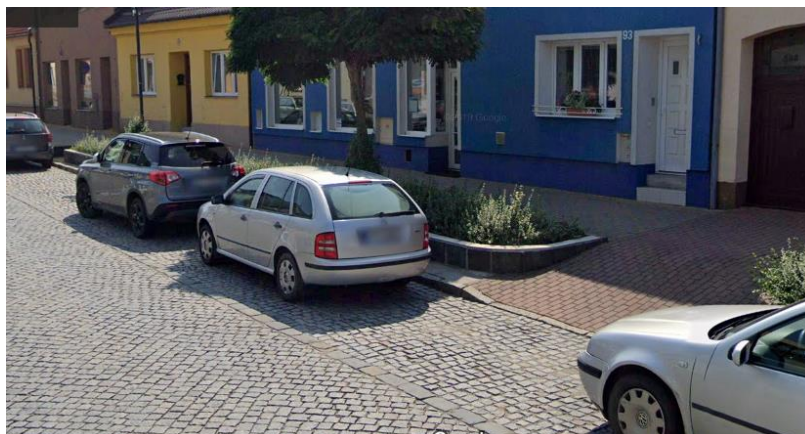
Také osvětlení hraje významnou roli pro bezpečnost ve městech hlavně v čase, kdy se setmí. Uliční světla nám pomáhají se lépe orientovat a dávají nám možnost vidět a mít tak přehled nad děním v prostoru. Pocit bezpečí také navozují světla z přízemního podlaží budov. Proudění světla z výloh obchodů, kanceláří a bytů dává chodci pocit, že se zde vyskytují lidé a život. [2]

5.5.2 Doprava

S nárůstem automobilové dopravy se jí města více přizpůsobovala. Úzké chodníky se zaplňují dopravními značkami, parkovacími automaty a jinými překážkami, které omezují chodce v pohodlné, plynulé chůzi bez překážek. Čím více je motorová doprava ve městech, tím více narůstají obavy a počty dopravních nehod. V důsledku toho se pohyb po městě stává pro chodce méně lákavý. Z tohoto důvodu jsou vyvinuty, a je také třeba je zavádět, nové typy ulic, které umožňují větší bezpečnost chodcům: ulice pouze pro vozidla, bulváry, ulice s maximální povolenou rychlostí 30 km/h a 20 km/h, pěší zóny. Pokud se nelze vyhnout smíšené dopravě chodců a aut, je vhodné použít principu tzv. *woonerf*. Tento princip pochází z Holandska a jde o zavedení velmi pomalé automobilové dopravy v ulicích s předností chodců a cyklistů. U nás je obdobné řešení v podobě obytných zón. [2] [4]

Jiné řešení je například použití bariér a sloupků pro oddělení veřejných prostor od automobilové dopravy. Oddělení prostor lze také zvýšením prostoru pro chodce nad prostorem pro automobilovou dopravu viz obrázek č.13.

Dalším způsobem pro snížení rychlosti aut a zvýšením tak bezpečnosti chodců je použitím vhodného povrchu cesty. Například při použití žulové dlažby jsou vozidla nucena jezdit nižší rychlostí a opatrněji. Může za to nerovný povrch a také poměrně hlasitý hluk a vibrace při pojíždění vozovky.

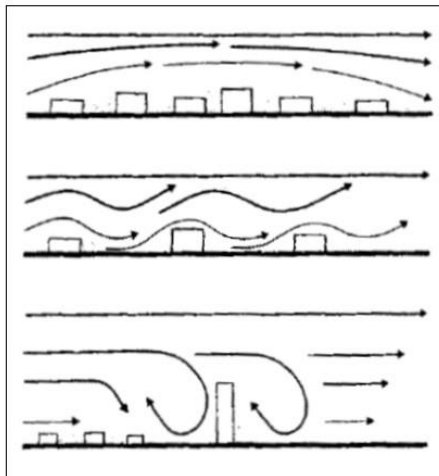

Obrázek 13: Oddělení automobilové dopravy od pěší, Čs. brigády, Bystřice pod Hostýnem

5.5.3 Klimatické podmínky

Řešení ochrany před nepříjemným počasím a klimatickými podmínkami je další zajištění bezpečnosti obyvatel města. Typy nežádoucího počasí se velmi liší. Různorodost klimatu a počasí závisí na podnebném pásu, oblasti, zemi a regionu. Z tohoto důvodu se musí k řešení ochrany přistupovat individuálně v závislosti na místě a zdejších kulturních modelech. Je potřeba redukovat dopad nejvíce nepříjemných klimatických faktorů. Obecně jsou žádané podmínky pro přítomnost slunečního světla a ochrany před větrem. [15]

Struktura zástavby může velmi ovlivnit povětrnostní podmínky. Vítr se vyhýbá nízkým budovám, a zachycují ho vysoké budovy. Vysoké budovy zachycují silné větry, které se vyskytují dvacet až čtyřicet metrů nad zemí, a stáčí je přímo k zemi, kde se pohybují lidé. Ochlazují místní klima a rozfoukávají prach, nebo také písek z okolních staveb a pískovišť. V takovém případě je vhodné umístit kolem pískovišť větrolamy, aby ochránily písek, a i děti a ostatní před vyfoukáním. Také vhodné umístění stromů a keřů může ochránit veřejný prostor před nepříjemným větrem. Dobré pracování se světovými stranami a zajištění tak co nejdelšího výskytu slunečního svitu ve veřejných prostorech, je další důležitý faktor pro zdržení lidí v prostoru. Stinné místa lidé vyhledávají jen zřídka, a to zejména jen v letním období. Zajištění stinných míst je vhodným umístěním laviček v prostoru, například u stromů, který vytvářejí polostín. Nejen výška, ale i hustota zástavby hraje roli v chování větru. Hustě zastavěné areály nejsou tak „zasahovány“ větrem, jako naopak volně stojící rozptýlené budovy. [15]

Obrázek 14: Působení větru na zástavbu

5.6 OKRAJE A HRANICE VEŘEJNÝCH PROSTORŮ

Soukromý prostor je vhodné oddělovat pomocí přechodové zóny od veřejného městského prostoru. Hraniční linie oddělující veřejnou sféru od soukromé dávají lidem bezpečnější pocit a větší pocit ochrany soukromého života. Charakter tohoto rozhraní veřejného prostoru je mnohdy ovlivněn typem ohrazení. Při vhodném použití typu ohrazení, materiálu a mobiliářů mohou být hranice i příjemným oživením ve městech. [15]

Nejčastější měkké hraniční linie jsou změny materiálu a barvy dlažby, terénní úpravy a mobiliář. Výškové rozdíly, schodiště a stupně mohou také naznačovat přechodovou zónu a vytvářet tak měkké hraniční linie. Méně častější jsou například ploty, brány, markýzy. Měkké hraniční linie jsou brány spíše jako otevřené propojení. Hraniční linie můžeme podle Jana Jehlíka (*1959) také dělit na bodové, difuzní a pevné. Bodové ohrazení je tvořeno řadami stromů, patníků anebo sloupů. Tyto linie v podélném směru tvoří jasné a silné oddělení, ale naopak v příčném směru působí spíše jako otevřené a jasné propojení. Ohrazení difuzní spočívá v jasné a nepropustné hranici. Vhodná orientace domů, či vhodné použití rozměrů, struktury a textury materiálů může vést k neúplnému „uzavření“ před okolním světem, a také nabídkou propojení veřejné a soukromé sféry – například použitím drátěných plotů. Pevné ohrazení má jasné a nepropustné hranice. Tyto hranice zajišťují oddělení veřejného a soukromého prostoru, člověk cítí za těmito hranicemi jasné oddělení, a tím i větší klid a bezpečí. Tyto hranice také jasněji vymezují formu veřejného prostoru. Mezi pevné hranice patří například zeď. [2] [11] [15]

Aby se na veřejných prostorech shromažďovali lidé, musí zde být snadné vcházet a vycházet. Vchody a východy do veřejných prostorů by měli být umístěny tak, aby bylo funkčně a psychologicky snadné jimi bez problému a přirozeně procházet. Těmito vchody jsou myšleny nejen uliční vstupy z okolí a z jiného veřejného prostoru, ale také i vchody

z okolní zástavby, tvořící hranice a okraj veřejného prostoru, které jsou tvořeny přízemími, jež jsou mnohdy i soukromou sférou. Proto také je orientace domu do veřejného prostoru žádaná. Vstupy a vchody by měli být ve stejné výškové úrovni, pro lepší plynulost vcházení a vycházení. Množství vstupů a výstupů ovlivňuje množství a atraktivnost dějů v rámci veřejného prostoru, a to včetně jejich komunikace. Množství vstupů a vchodů se rovná i parcelaci a počtu okolních domů. [2] [11] [15]

Plynulé přechody mezi veřejnými a soukromými prostory zajišťují i plynulý přechod bez překážek. To samé se týká zvolení vhodných hraničních zón. Vícepodlažní budovy jsou příkladem ostrého vymezení hranic, kde hranici tvoří odlišné výškové uspořádání veřejné a soukromé sféry. Tohle uspořádání zamezuje plynulému vstupu do budovy a neláká tím lidi k jeho využití. [15]

5.6.1 Zeleň

Městská zeleň má mnoho nezastupitelných vlastností, díky kterým lidem zpříjemňuje pobyt v zastavěném území. Je součástí charakteristického obrazu území, má vliv na jeho mikroklimatický režim, rekreační hodnotu, obyvatelnost, zlepšuje hygienické podmínky, biologickou a estetickou úroveň. Pomáhá také proti vodní a větrné erozi. Zeleň má výrazný vliv nejen na fyzické zdraví, ale také na psychické a na duševní pohodu člověka. [2] [3] [11]

Kvůli zástavbě a používání zejména umělých materiálů, průmyslovým procesům a také kvůli dopravě je teplota ve městech vyšší až o 1,5-3 °C. [3] Díky odpařování vody z listů se nejen zmenšuje teplota, ale přispívá to taktéž ke zvyšování vlhkosti vzduchu. Rozdíl teplot může způsobovat mírné proudění vzduchu, a tím tak zajišťuje větrávání veřejného prostoru. Nejen díky akumulaci tepla zajišťuje zeleň chladnější klimatické podmínky zejména v letních obdobích, ale také svou funkcí zajišťování přírodního stínění v prostoru. V zimě naopak, díky opadávání listů, propouští slunce a umožňují jeho svitem ohřívání povrchů. Z tohoto důvodu je dobré umísťovat stromy poblíž laviček a jiných míst k sezení. Další výhodou zeleně je schopnost pohlcovat emise a nečistoty – například poletující prach a snižují tak prašnost ve veřejných prostorech. Spolu s výskytem zeleně jsou spojeny zároveň výskytů nebezpečných ploch, které umožňují odvodnění území vsakováním dešťové vody a tím zmírňují nároky na vybudování inženýrských sítí. Význam zeleně ve městech je také akcentování důležitých míst. Například stromy podél bulvárů, či ulic podtrhují její linii, velký strom na náměstí láká k prozkoumání místa a k stínu. [3] [11] [18]

Do městského prostředí jsou vhodné převážně listnaté stromy. Mámě několik typů listnatých stromů, které lze volit dle jejich rozmanitosti, velikosti, tvarů a i barev. Pokud nelze umístit stromy, nebo vymežit ve veřejném prostoru plochu pro zeleň, můžeme využít různé typy zeleně na konstrukcích, především popínavé rostliny a fasády. Příjemné zpestření a oživení veřejných prostorů je také výsadba kvetoucích trvalkových druhů rostlin. Někdy i pouhý výsev zelených travnatých ploch může vnést „změkčení“ prostoru plného zástavbou

a betonu. Je dobré využívat domácí druhy rostlin a zeleň umisťovat tak, aby byla co nejjednodušší jejich údržba. [2] [3]

6 ANALÝZA VEŘEJNÉHO PROSTORU

Pro analýzu stávajícího veřejného prostoru je zvoleno Masarykovo náměstí v Bystřici pod Hostýnem. Analýzy jsou zpracovány autorem na grafických podkladech z geoportálu ČÚZK (Český úřad zeměměřický a katastrální), mapových aplikací společností Seznam.cz a Google.

6.1 INFORMACE O MĚSTĚ

Bystřice pod Hostýnem se nachází na severovýchodě Zlínského kraje, blízko hranic kraje Olomouckého. Místní části jsou Rychlov, Sovadina, Hlinsko pod Hostýnem a Bílavsko. Sousedními obcemi Bystřice pod Hostýnem jsou Chvalčov, Loukov, Slavkov pod Hostýnem, Chomýž, Mrlínek, Křtomil. Město leží v nadmořské výšce 310 m. n. m. na úpatí Hostýnských vrchů a je součástí Podhostýnského mikroregionu. Z jedné strany je město obklopeno horami, z druhé se otevírá výhled do rovinaté krajiny. Městem protéká řeka Bystřička, podél níž se také orientují hlavní silniční tahy a zástavba. V současnosti žije ve městě 8 369 obyvatel. [24]

Pravděpodobně nejlákavějším místem v okolí je poutní chrám Nanebevzetí Panny Marie na sv. Hostýně. Přímo ve městě se nachází někdejší Loudonský zámek, kde se pořádají různé kulturní akce, kostel sv. Jiljí na náměstí T. G. Masaryka, či bývalou Thonetovu vilu - tzv. "Zámeček". Zajímavý je i místní hřbitov s hrobkou Loudonů nebo hroby Františka Ondrůška, Hanuše Schwaigera, Františka Táborského, Dr. Vlasty Fialové. [24]

6.1.1 Historie města

Bystřice pod Hostýnem vznikla na křižovatce obchodních cest, vedené z Hulína do Kelče a z Přerova přes Dřevohostice ke Kašavě. Přestože existovala již v roce 1300 jako trhová ves ve vlastnictví rodu Šternberků, nejstarší písemná zmínka o městě pochází až z roku 1368. V těchto letech byla vybudována v místech nynějšího zámku tvrz. Renesanční tvrz byla v 16. století doplněna o věž a kolem roku 1760 byla přestavěna na barokní zámek. [25]

Město v historii postihly pohromy v podobě rozsáhlých požárů a povodní, které zničily téměř celou obec a vystřídalo se několik majitelů, panovníků a držitelů města. V roce 1817 byly obnoveny pouti na Svatý Hostýn. Díky nim zde vznikaly živnosti související s poutěmi, které přispěly k rozvoji města a zvýšil se i počet obyvatel. V tomto období byla v Bystřici založena továrna na výrobu perníku a cihelna. Bystřice byla známá pro své městské lázně, jejichž rozvoj přispěl i k rozvoji městského parku V Zahájeném, kde byla vybudována výletní restaurace a plovárna. V roce 1861 zde byla založena továrna na ohýbaný nábytek TON, která se zasloužila o rozkvet města. Bystřice se stala centrem dřevařského průmyslu a byla v roce 1864 prohlášena za město. Díky továrně se město ekonomicky, i prostorově rozrůstalo a byla zde postavena železniční trať vedoucí z Hulína do Bystřice pod Hostýnem. Roku 1901 vznikl velký průmyslový areál dřevařských závodů na impregnaci dřeva, nesoucí

název Impregna. Později byla založena továrna na výrobu kovového nábytku KOVONA a chemická továrna ESPOL. [24] [25]

Továrna TON dodnes funguje a je významnou pracovní příležitostí pro občany města Bystřice.

Urbanistické uspořádání

Město Bystřice pod Hostýnem spadá etnograficky do valašské oblasti. Od toho se odvíjí i půdorys města a jeho zástavba. Stavebního rozvoje se Bystřici dostalo až za Františka Antonína hraběte z Rottalu, který počátkem 18. století nechal postavit kostel na sv. Hostýně a v roce 1744 kostel zasvěcený sv. Jiljí na náměstí v Bystřici. Od konce 18. století byl urbanistický vývoj města doplňován pouze ojediněle domovní zástavbou východně od zámku. V 19. století, po vzniku továrny na ohýbaný nábytek, začaly vznikat na okrajích města dělnické kolonie. V r. 1882 se tady díky výstavbě železniční tratě a nádraží, situovanému daleko od centra města (cca 1,8 km), vymezilo území pro novou výstavbu města. V první polovině 20. století městská koncepce klade důraz na kvalitu životního prostředí a na okrajích města začaly být budovány budovat zahradní čtvrti. Také začaly vznikat nové uliční sítě, zastavěné rodinnými domy, jižním směrem města, severním směrem vznikaly spíše průmyslové podniky. Na západní straně vznikl průmyslový areál dřevařských závodů. V období po roce 1948 historické jádro ztrácelo na významu a je podporována zejména hromadná bytová výstavba. Na okrajích města byla vybudována sídliště. Tyto sídelní celky jsou tvořeny mnohopatrovými obytnými domy, nebo rodinnými řadovými domy. Jejich okolí je doplněno o garáže a základní občanskou vybavenost v podobě škol, restaurací a samoobsluh. [25]

6.2 HISTORICKÝ VÝVOJ NÁMĚSTÍ

Historický vývoj Masarykova náměstí lze pozorovat z následujících obrázků. První obrázek ukazuje podobu náměstí z 19. století. Na severovýchodní straně se nacházela zezeň, která byla později zastavěna. Lze se domnívat, že hlavní cesta vedla pouze jižní stranou podél zástavby. Druhý obrázek po pravé straně ukazuje podobu náměstí z 50. let 20. století. Náměstí neslo název Náměstí Klementa Gottwalda. Na severovýchodní straně lze pozorovat rozvoj zástavby. Hlavní silniční tah je veden náměstím pouze jižní stranou, stejně jako dříve. Poslední mapa je mapa z 21. století. Ve východní polovině přibyla parková část náměstí, která zastupuje převážnou část zeleně na ploše náměstí. Lze opět sledovat nový rozvoj zástavby na severovýchodní straně. Změnilo se zde vedení hlavního silničního tahu, který je veden přes střed náměstí a dělí ho tak na dvě části. Z trasy dosavadního silničního tahu je zaveden režim Pěší zóny. Celkově lze pozorovat, že prostorové hranice náměstí se výrazně neměnily.

Obrázek 15: Mapa z 19. století

Obrázek 16: Mapa z 20. století

Obrázek 17: Mapa z 21. století

6.3 ŠIRŠÍ VZTAHY

Bystřice pod Hostýnem leží na severovýchodní části Zlínského kraje, v okrese Kroměříž. Správní území města vytváří hranici Zlínského a Olomouckého kraje, které dohromady tvoří statistický územní celek NUTS II Střední Morava. Sousedními obcemi jsou Chvalčov, Loukov, Slavkov pod Hostýnem, Chomýž, Mrlínek, které jsou součástí Zlínského kraje a obec Křtomil z kraje Olomouckého.

Město je obec s rozšířenou působností pro obce Blazice, Brusné, Chomýž, Chvalčov, Komárno, Loukov, Mrlínek, Osíčko, Podhradní Lhota, Rajnochovice, Rusava, Slavkov pod Hostýnem a Vítonice.

Svým umístěním leží poměrně blízko krajských měst obou krajů, a to Zlína a Olomouce. Do spádového a zájmového území sídla patří větší města do přibližné vzdálenosti 30 km. Jsou jimi Holešov, Zlín, Kroměříž, Vsetín, Valašské Meziříčí, Hranice a Přerov.

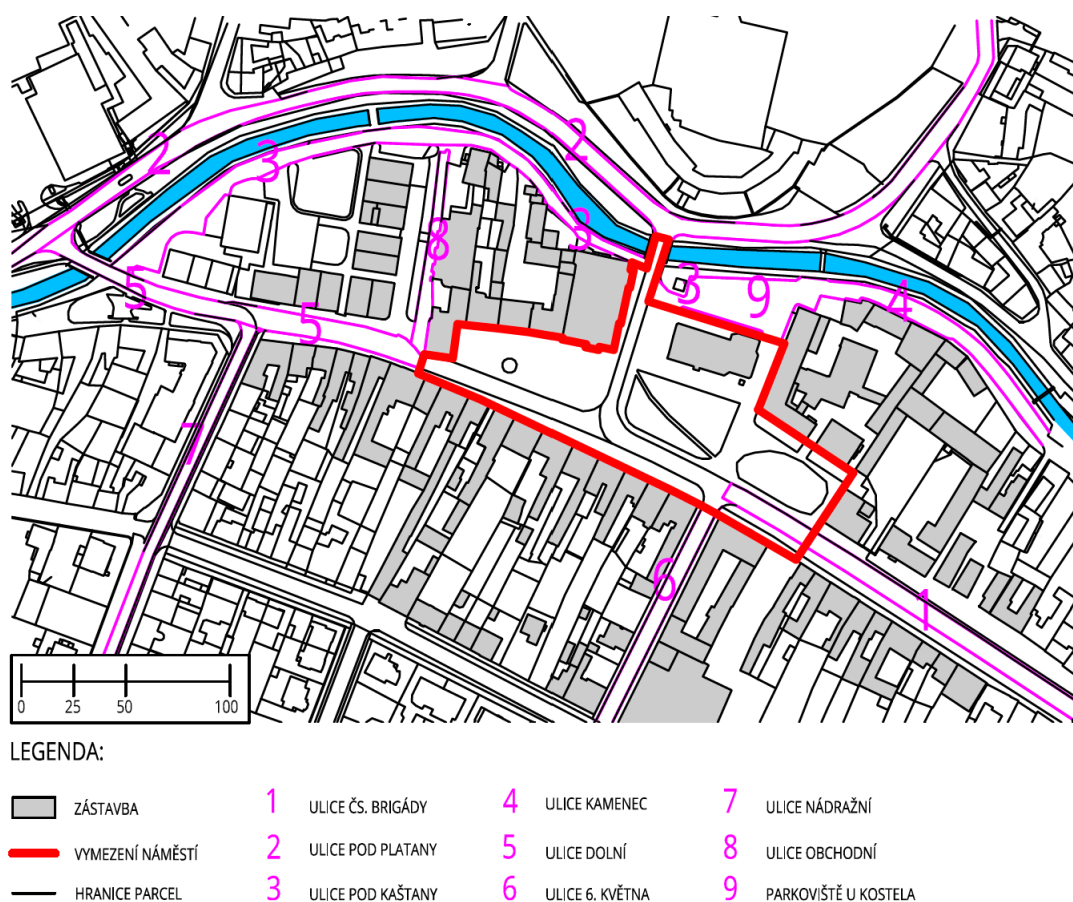

Obrázek 18: Mapa širších vztahů

6.3.1 Celoměstské vztahy

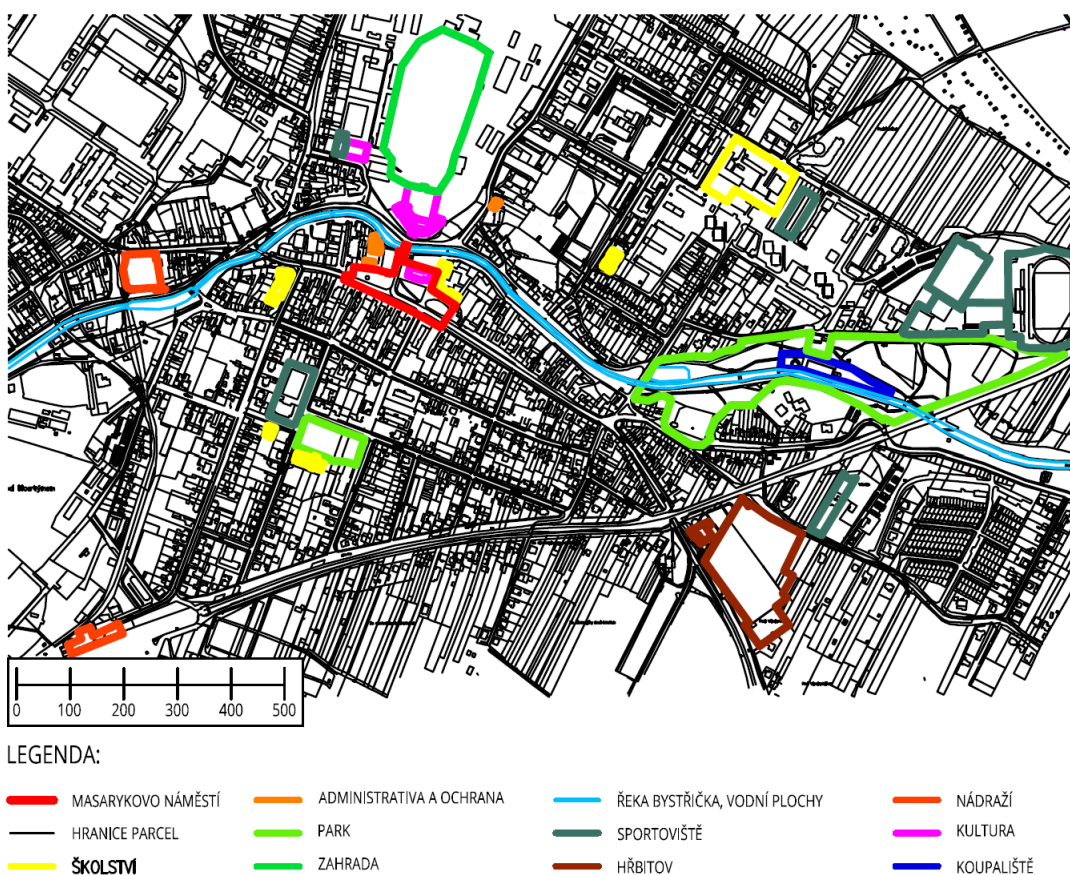
Masarykovo náměstí se nachází v centru města a je součástí jeho historického jádra. Je vyústěním ulice Čs. brigády., která vede k náměstí z východní strany. Z jižní strany vede k náměstí ulice 6. května. Ze severní strany silnice tř. II/437, ke které jsou připojeny vedlejší ulice Pod Kaštany, a to z levé i pravé strany. Hlavní silnice je vazba náměstí na zámek a řeku Bystřičku, podél níž částečně vede i hlavní silniční tah tř. II/150 na ulici Pod Platany, vedený celým městem. Silnice vede přes most nad řekou. Ulice Pod Kaštany vedená na hlavní silnici

z pravé strany je funkčním prodloužením ulice Kamenec a příjezdová cesta od Parkoviště u kostela. Ze západní strany je náměstí také vyústěním ulice Dolní vedoucí přes most od hlavního silničního tahu tř. II/150. K ulici Dolní je zprava připojená ulice Obchodní, která propojuje ulici Pod Kaštany s ulicí Dolní. Ulice Dolní a ulice Obchodní na ni připojená jsou v režimu Pěší zóny a vjezd na ně je povolen pouze pro zásobování občanské vybavenosti a uživatele bytů.

Obrázek 19: Širší okolí náměstí

Na sever náměstí je přes most místní Zámek Laudonů, který se používá jako sídlo Městské policie Bystřice pod Hostýnem a hlavní prostory jako muzeum, galerie a místo pro pořádání jiných kulturních akcí. Nachází se zde také Městské informační centrum. K zámku je připojena městská zelená plocha, která je veřejně nepřístupná. Náměstí je umístěno mezi dvěma budovami (1. a 2. stupněm) Základní školy T. G. Masaryka, kde chodí děti z celého města. Spolu se Základní uměleckou školou jsou jeden z hlavních zdrojů lidí na náměstí. Na jihovýchodní straně jsou obousměrné zastávky hromadné dopravy pro linky směr na/z obce Slavkov pod Hostýnem, Chvalčov a poutní místo sv. Hostýn.

Obrázek 20: Celoměstské vztahy

6.3.2 Pěší dostupnost

Na obrázku č. 21 je znázorněna pěší dostupnost v rámci celého území města. Většina hlavní občanské dostupnosti je ve vzdálenosti chůzí do 10 minut. Z okrajových částí města je pěší dostupnost nad 20 minut. Z hlavní občanské vybavenosti je nejvzdálenější vlakové nádraží, kde cesta trvá do 20 minut. Mezi náměstím a vlakovým nádražím je poměrně velká vzdálenost pro pěší, která přes 1 km, lze proto využít autobusové linky odjíždějící z autobusového nádraží vzdáleného 400 m. Linky odjíždí každých 10 minut. Nevýhoda je ale nutnost přejít z náměstí na autobusové nádraží. Je možnost také odjezdu přímo z autobusové zastávky umístěné náměstí, a to na vlakové i autobusové nádraží. Nepříjemný je poměrně dlouhý časový interval pohybující se mezi 30-40 minutami. Do okrajových částí města jsou zavedeny, zejména v ranních hodinách, školní autobusy svážející žáky základních škol z okolních vesnic.

Obrázek 21: Pěší dostupnost

6.4 ANALÝZA HRANIČNÍCH LINIÍ A VSTUPŮ

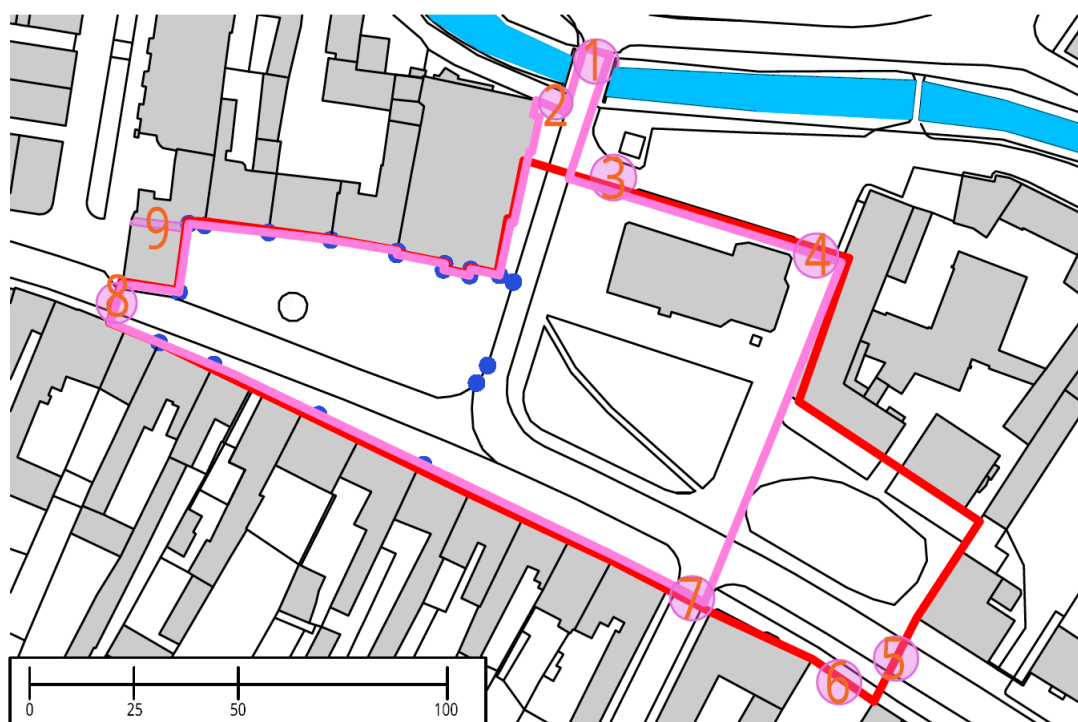
Hraniční linie a vstupy do veřejného prostoru jsou zobrazeny na obrázku č. 23. Náměstí může být vymezeno adresnou hranicí a hranicí pocitovou a prostorovou. Při adresním vymezení je náměstí ohrazeno budovami nesoucí adresu Masarykovo náměstí. Druhý způsob vymezení je hranice pocitová. Tato hranice je dána hraniční zástavbou a také procházením hlavní komunikace tř. II/437, která dělí adresné vymezení náměstí na dvě části. Lze se domnívat, že je zde jasně oddělena část, která se dá nazvat jako parkové náměstí od části centrálního náměstí. Hranice jsou tvořeny zástavbou, jejichž parter slouží pro občanskou vybavenost. U vymezení náměstí pocitovou hranicí, je převážná část hranice tvořena hmotou staveb. Hranice na východní straně oddělující hlavní část náměstí od silnice je od komunikace oddělena jiným povrchem a také bodovým ohrazením v podobě sloupků. Z prostorových vztahů lze zařadit i východní část, a to i přesto, že je pod jinou adresou a tím tak dotvořit celek prostorové hranice. Prostorová hranice odpovídá původně zamýšlenému tvaru náměstí a jeho funkční části, jak lze pozorovat na obrázku č. 22. Hranice náměstí jsou jasně vymezené díky okolní zástavbě a jejímu orientování do prostoru náměstí. Nepříznivé podmínky udává hlavní komunikace, která náměstí dělí na dvě poloviny. Kvůli jejímu

poměrně velkému zatížení dopravou ji nelze vnímat jako plynulou součást prostoru a je tak jasně oddělující hranicí těchto dvou částí náměstí.

Obrázek 22: Masarykovo náměstí r. 1872

Vstupy na náměstí jsou vyznačeny na obrázku č. 23. Největší vstupy jsou vstupy č. 5 a 1 z ulic Čs. Brigády a Pod Platany, kterými prochází hlavní komunikace. Nejmenším vstupem na náměstí je průchozí podchod určený jen pro pěší dopravu, označený pod č. 9. V podchodu se nachází občanská vybavenost. Průchodnost podchodu není omezena časem. Vstup č. 6 je vstupem do prostoru náměstí pouze z prodejen.

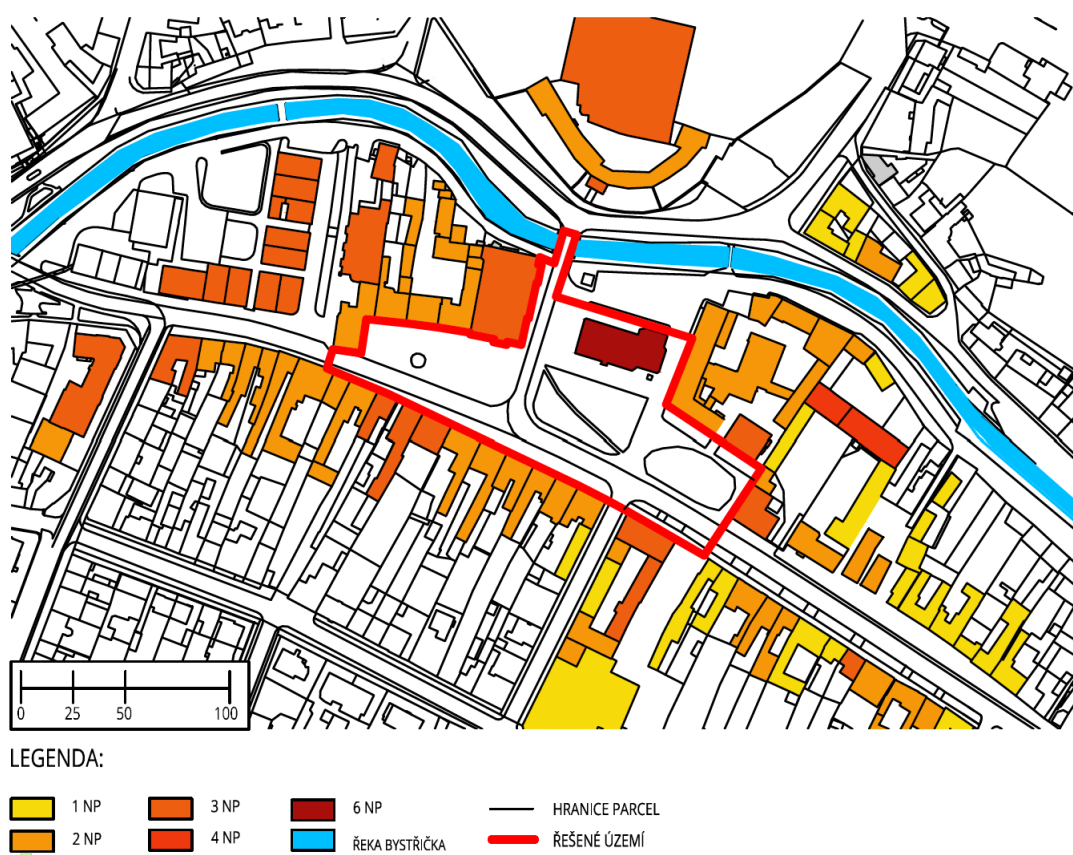
LEGENDA:

HRANICE ADRESNÉ	HRANICE PROSTOROVÉ	PODCHOD
HRANICE POČITOVÉ	VSTUPY NA NÁMĚSTÍ	ŘEKA BYSTRČKA

Obrázek 23: Hranice náměstí

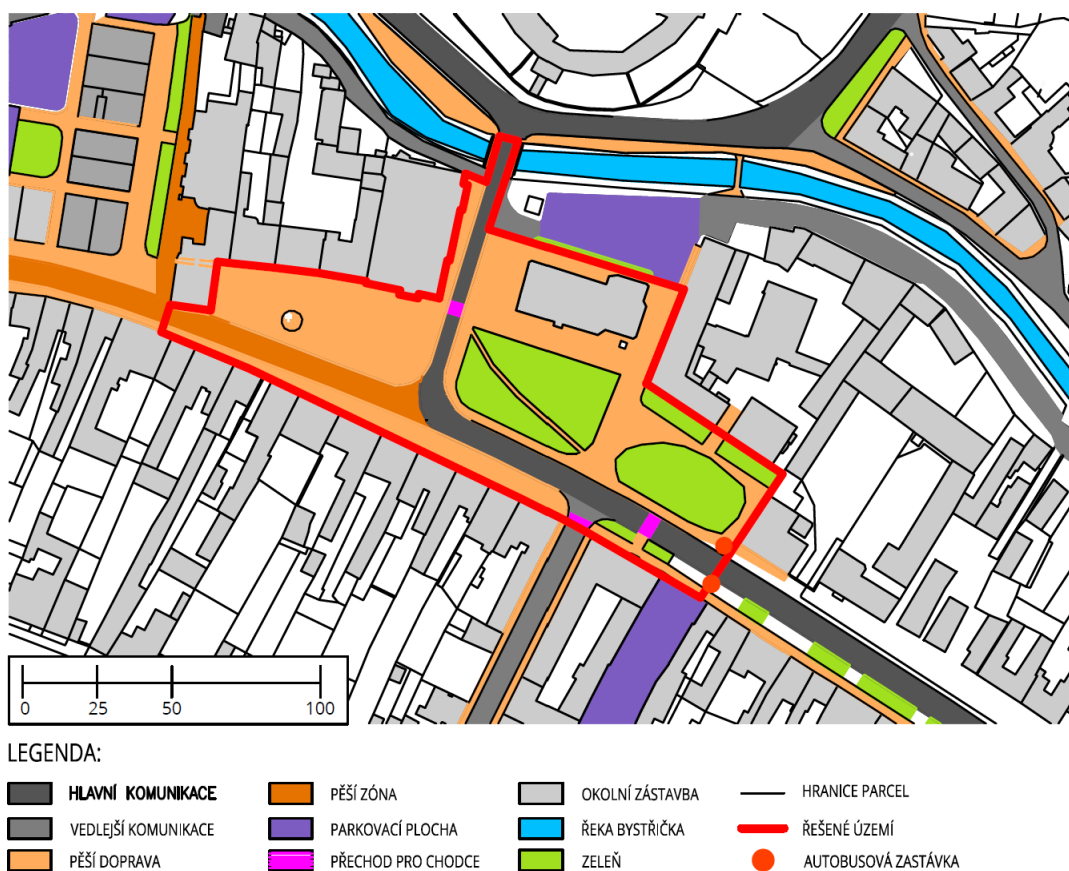
6.5 ANALÝZA VÝŠKY OKOLNÍ ZÁSTAVBY

Na obrázku č. 24 je vyznačena výška zástavby na vymezeném prostoru Masarykova náměstí. Zástavba v okolí náměstí se nejčastěji pohybuje ve výšce dvou až tří podlaží. Nejvyšší je zde kostel sv. Jiljí. Jeho hmota zde nezasahuje do celkové pohledu na náměstí. Kostel lze označit za jednu z dominant pohledu náměstí i celkového města. Výška budov tvořící hranici náměstí odpovídá přijatelné výšce pro lidské měřítko a lze ji označit za vyhovující pro tento konkrétní prostor. Člověk má v jakémkoliv odstupu od budovy přehled o okolních budovách ve výšce očí. Lze se domnívat, že tato poměrně ucelená výška budov zajišťuje mimo jiné také příjemné mikroklima a dobré povětrnostní podmínky v prostoru a minimalizuje tak výskyt průvanu, nebo jiných negativních vlivů větru.

Obrázek 24: Výška okolní zástavby

6.6 ANALÝZA DOPRAVY

Obrázek 25: Dopravní plochy

Analýza dopravy Masarykova náměstí a jeho okolí je zobrazena na obrázku č. 25. Dominantní je tady silnice tř. II/437. Silnice je poměrně frekventovaná, protože je hlavním silničním tahem směrem na sv. Hostýn a obce Chvalčov a Slavkov pod Hostýnem. Na hlavní komunikaci se napojují vedlejší místní komunikace III. třídy z ulic 6. května a Pod Kaštany. Největší plocha patří pěší dopravě. Pocitovou hranicí náměstí prochází pěší zóna, kde je vjezd automobilových vozidel umožněn pouze uživateli bytů a zásobování občanské vybavenosti.

Na území náměstí jsou umístěny tři přechody pro chodce bez světelného signálního zařízení. Přechody jsou na viditelném místě. Z důvodu umístění prvního stupně základní školy jsou na náměstí v ranních hodinách přítomni strážníci městské policie, kteří hlídají přechody pro bezpečnější přechod žáků školy. V odpoledních hodinách ale nikoliv. Je otázkou, zda by nebylo vhodné hlídat přechody i v odpoledních hodinách (ve vyhrazených časech), dále uvažovat o nainstalování světelného zařízení a zvýraznění přechodů přes hlavní tah.

Roční průměr denních intenzit silnice tř. II/437 můžeme vidět na tab. č. 1 z celostátního sčítání dopravy z roku 2016. Za den náměstím projede přibližně 5208 vozidel, z toho 1 % zastupují jednostopá motorová vozidla, osobní a dodávková vozidla tvoří převážnou většinu a to 88 %, zbytek tvoří těžká motorová vozidla s 11 %. [26]

Tabulka 1: Sčítání dopravy v roce 2016 na úseku komunikace II/437 [26]

Komunikace II/437	voz/den
Těžká motorová vozidla	593
Osobní a dodávková vozidla bez přívěsů i s přívěsy	4557
Jednostopá motorová vozidla	58
Celkem	5208

V následující tabulce č. 2 je výpis jednotlivého zastoupení motorových vozidel a jejich srovnání během pracovního dne a víkendu. Lze pozorovat, že rozdíl pracovního dne od víkendového je vždy maximálně o polovinu. To se ale netýká u osobních a dodávkových vozidel bez přívěsů i s přívěsy, a u jednostopových motorových vozidel, kde je dokonce intenzita dopravy o víkendu vyšší. To je způsobeno tím, že lidé tudy projíždí z hlavní cesty na ulici Čs. Brigád směrem na obce Chvalčov, Tesák, Troják, a především na nedaleké poutní místo sv. Hostýn, které je jedno z nejatraktivnějších turistických míst Podhostýnského regionu. Jako možné opatření se nabízí převedení dopravní zátěže hlavního tahu do vhodnější trasy mimo Masarykovo náměstí.

Tabulka 2: Sčítání dopravy v roce 2016 na úseku komunikace II/437 [26]

Druh vozidla	Pracovní den (Po-Pá)	Víkendový den	Všechny dny
	voz/den		
Lehká nákladní vozidla bez přívěsů i s	378	124	305
Střední nákladní voz. bez přívěsů	157	51	127
Střední nákladní voz. s přívěsy	4	1	3
Těžká nákladní vozidla bez přívěsů	31	10	25
Těžká nákladní vozidla s přívěsy	5	1	4
Autobusy	130	68	112
Těžká motorová vozidla celkem	727	262	593

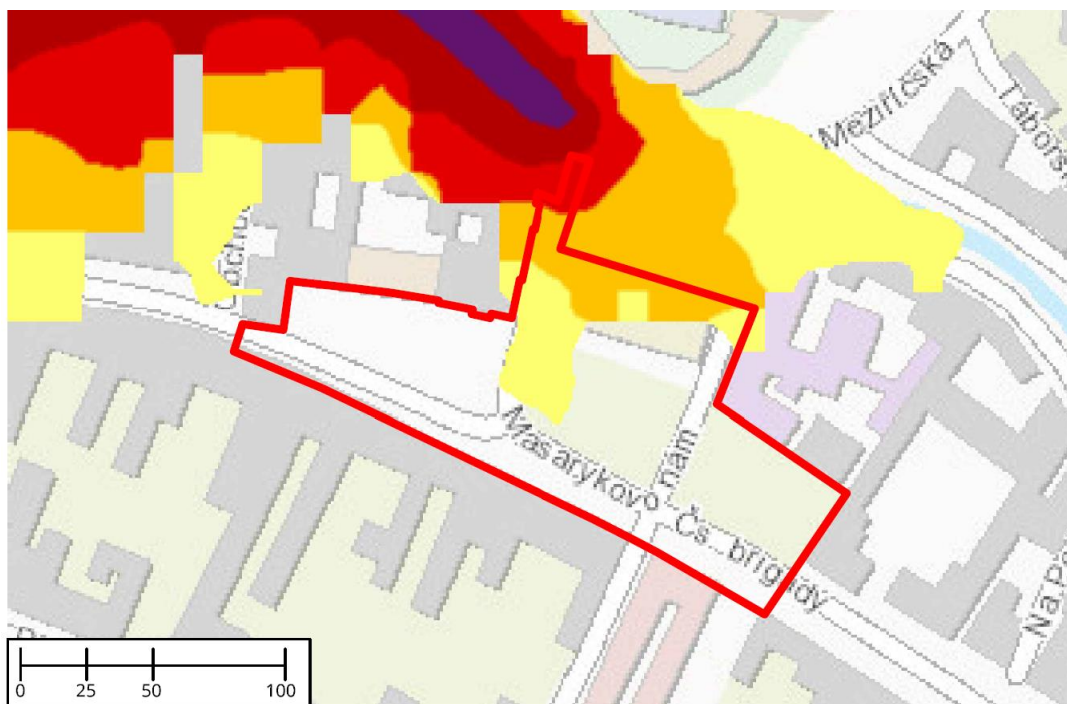
Osobní a dodávková vozidla bez přívěsů i s přívěsy	4946	3585	4557
Jednostopá motorová vozidla	54	68	58
Všechna motorová vozidla celkem	5727	3915	5208

6.6.1 Statická doprava

Poblíž řešeného veřejného prostoru se nachází celkem 3 parkovací plochy. Parkovací plocha u kostela sv. Jiljí obsahuje 44 parkovacích stání. Další plocha pro parkování se nachází na severozápadní straně od náměstí, vjezd je z ulice Pod Kaštany. Zde je 44 míst pro kolmé stání, 5 míst pro šikmé stání a 2 místa pro stání podélné. Tyto dvě parkovací plochy jsou zpoplatněny v podobě parkovacích automatů. Parkoviště u kostela nabízí několik zpoplatněných míst s časovým omezením do 30 min. Úsek je vyznačen svislým dopravním značením IP 12 „Vyhrazené parkovací stání“ + E8e „úsek platnosti“ (6,25 m vlevo a 6,25 m vpravo) + E 13 „text nebo symbol“ (BEZ POPLATKU, Po-Pá 8.00-17.00 hod, POUZE PRO DOPROVOD ŽÁKŮ ZŠ TGM, MAX. 30minut S POUŽITÍM PARKOVACÍHO KOTOUČE). Třetí parkovací plocha je u prodejny Albert, kde je 48 kolmých stání. Vjezd a výjezd na parkoviště lze jen podjezdem, kudy projede pouze 1 vozidlo. Velmi často se zde vyskytují čekací fronty na vjezd/výjezd z parkoviště, zejména v odpoledních hodinách. Doba stání není časově omezena a využívání parkoviště není zpoplatněno.

6.6.2 Hluková zátěž z dopravy

Na obrázku č. 26 a 27 jsou vyobrazeny dvě mapy znázorňující zatížení Masarykova náměstí hlukem od hlavní komunikace tř. II/150 vedoucí přes celé město. Obrázek č. 26 znázorňuje celkové zatížení okolí silnice, které zahrnují hluk během dne, večera i noci. Z mapy lze vyčíst, že náměstí není zásadně zatíženo hlukem z této komunikace. Největší zatížení hlukem je především na severní straně náměstí, kde byla hodnota hluku změřena v rozmezí 60-65 dB. Další obrázek č. 27 znázorňuje zatížení náměstí hlukem pouze během dne. Zatížení lze opět pozorovat na severní části, kde maximálně naměřené hodnoty jsou v rozmezí 50-55 dB. Tyto hodnoty nejsou podle nařízení vlády č.272/2011 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací, nad danými limity, které jsou dány 65 dB pro denní dobu dne a 55 dB pro noční. [27][29]

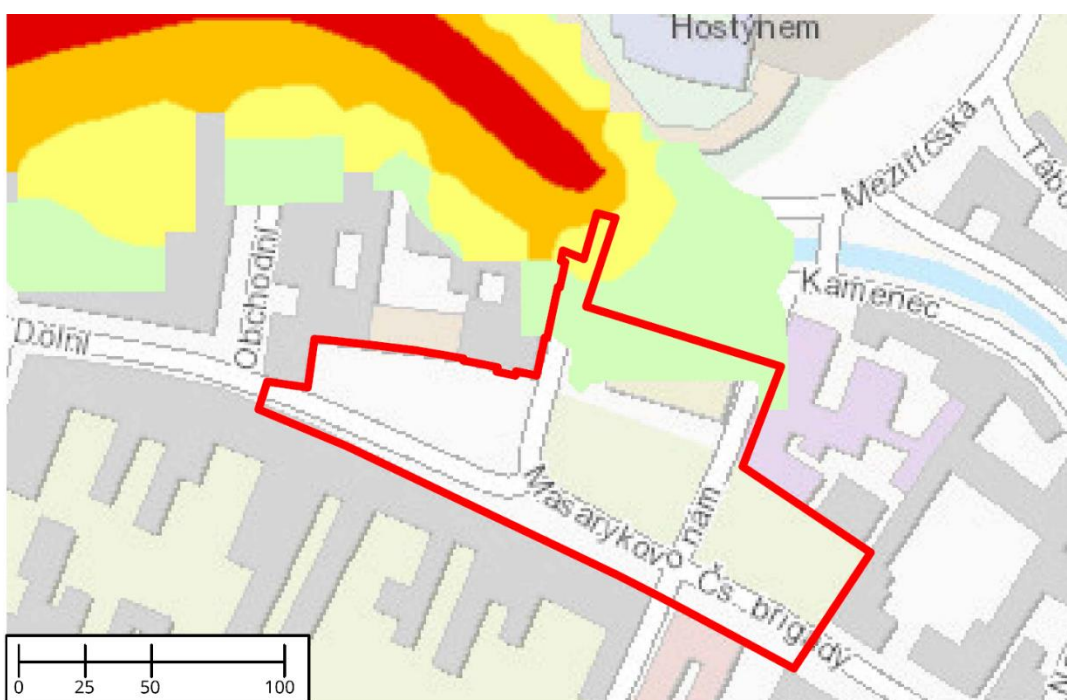

LEGENDA:

MASARYKOVO NÁMĚSTÍ

Obrázek 27: Hluková mapa vážená celodenní

LEGENDA:

MASARYKOVO NÁMĚSTÍ

Obrázek 26: Hluková mapa denní

6.6.3 Analýza povrchu

Funkce ploch v oblasti pocitové hranice je podpořena použitím odlišných materiálů a barev povrchu komunikace viz obrázek č. 29. Povrch pro pěší dopravu je značně poškozen. Na mnoha místech náměstí dlažební kostky chybějí anebo jsou viditelně porušené. Takové poškození povrchu nepůsobí esteticky pěkně, a může být nebezpečný pro návštěvníky náměstí. Navrhuji rekonstrukci povrchu.

Obrázek 28: Poškozená dlažba

Obrázek 29: Letecký snímek Masarykova náměstí

6.7 ANALÝZA INŽENÝRSKÝCH SÍTÍ

Inženýrské sítě procházející Masarykovým náměstím jsou znázorněny na obrázku č. 30. Řešeným územím prochází vodovodní řád, plynovod, síť kanalizačních stok, komunikační vedení a vedení elektrické energie. Sítě jsou většinou vedeny v chodníku, v zeleni a ojedinelé na území komunikace. Dle umístění inženýrských sítí je také řešené prostorové uspořádání zeleně.

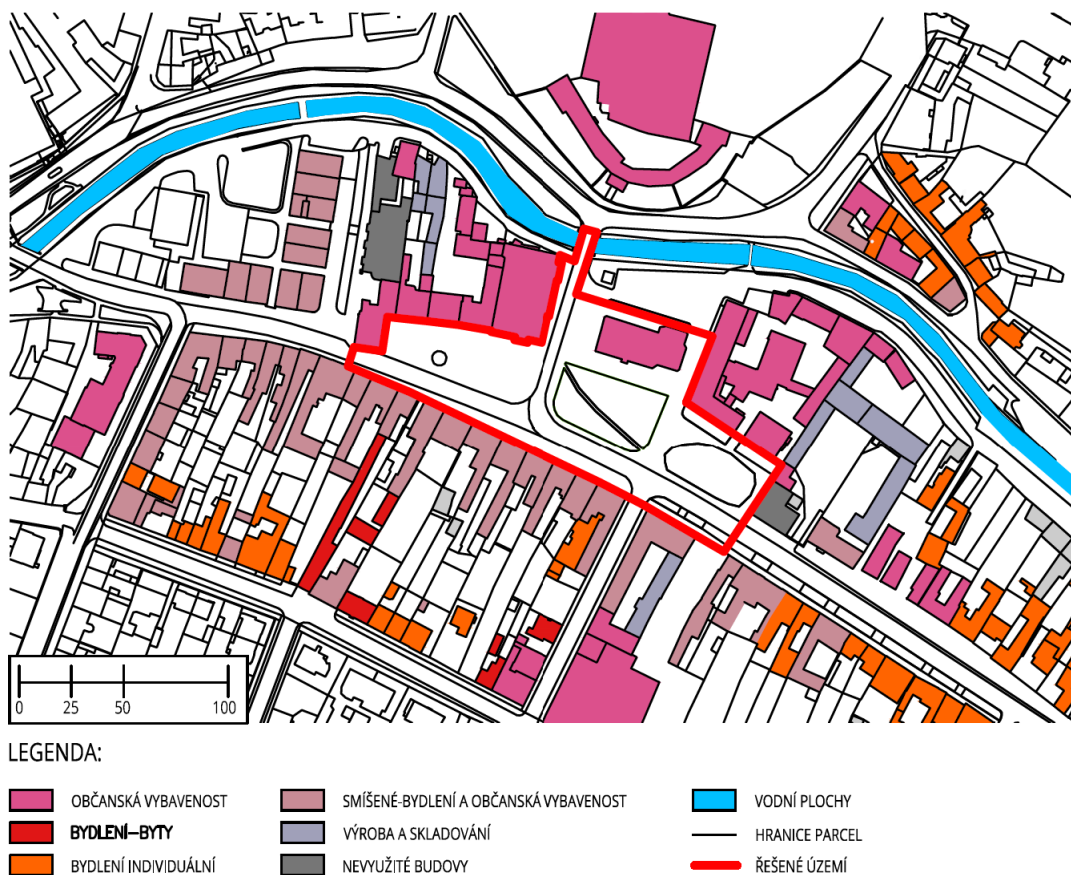

Obrázek 30: Poloha inženýrských sítí vedoucích přes Masarykovo náměstí

6.8 FUNKČNÍ ANALÝZA A ANALÝZA OBČANSKÉ VYBAVENOSTI

Na obrázku č. 31 je znázornění funkční analýzy centra Bystřice pod Hostýnem. Na severní straně má zástavba převážně funkci občanské vybavenosti. Na jižní straně mají budovy funkci smíšenou. U těchto budov se v přízemí nachází občanská vybavenost a v nadzemních podlažích funkce hromadného bydlení v podobě bytů. Tímto je více podpořeno využívání náměstí i v době, kdy jsou objekty občanské vybavenosti mimo provozní dobu. Podle teorie Jane Jacobsové funkce bydlení nacházející se v nadzemních podlažích na náměstí také podporuje větší bezpečnost a pocit bezpečí tohoto veřejného prostoru. To také dokazuje

zabezpečení přízemních prostorů sloužící občanské vybavenosti, kdy výlohy a vstupní dveře nejsou zabezpečeny roletami a mohutnými mřížemi snižující pocit bezpečnosti.

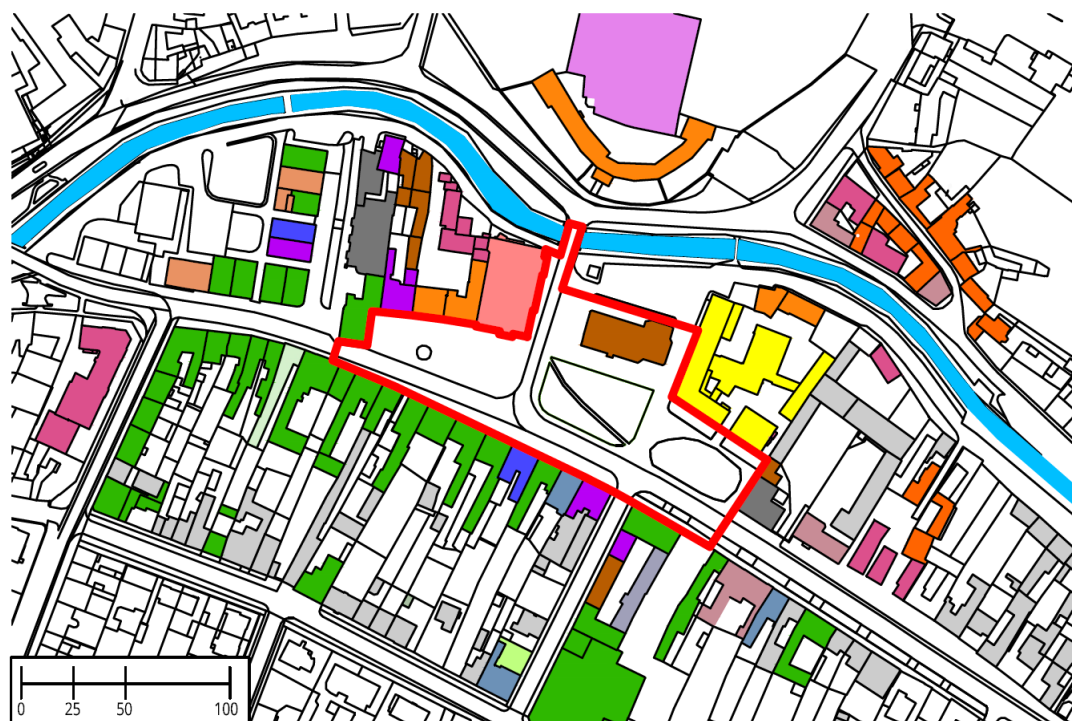

Obrázek 31: Funkční analýza

Analýza samotné občanské vybavenosti je znázorněna na obrázku č. 33. Analýza ukazuje, že jsou zde zastoupeny z velké části všechny složky občanské vybavenosti. Jejich zastoupení je různé a pestré a přispívá k setkání různých lidí a činností. Nejen zastoupení, ale také jejich rozmístění má pozitivní vliv na integraci lidí a aktivit. Nejvíce se tady nachází budovy s funkcí obchodního prodeje. Nachází se tu také jediná budova zastupující funkci ubytování a tou je hotel Podhoran, který v roce 2020 ukončil svůj provoz. V blízkosti náměstí je zázemí Městské policie a Hasičský záchranný sbor – Bystřice pod Hostýnem. Městská policie sídlí v prostorech místního zámku, jehož hlavní část slouží pro kulturní akce, nebo jako muzeum a galerie. Na severu náměstí se nachází kostel sv. Jiljí, ve kterém se pořádají, mimo pravidelné mše a bohoslužby, také svatby a křtiny. Vedle kostela je 1. stupeň Základní školy T. G. Masaryka a Základní umělecká škola.

Z důvodu zastoupení rozmanité občanské vybavenosti, budov s funkcí bydlení a administrativních budov veřejné správy jsou zde co nejlepší podmínky pro zachování pocitu bezpečnosti uživatelů náměstí. Díky integraci funkcí zástavby lze očekávat i integraci

společnosti a setkávání lidí. Zastoupení široké škály občanské vybavenosti a budov veřejné správy přispívá ke zvýšení výskytu lidí z důvodu jejich nezbytných aktivit, které se mohou změnit na aktivity volitelné.

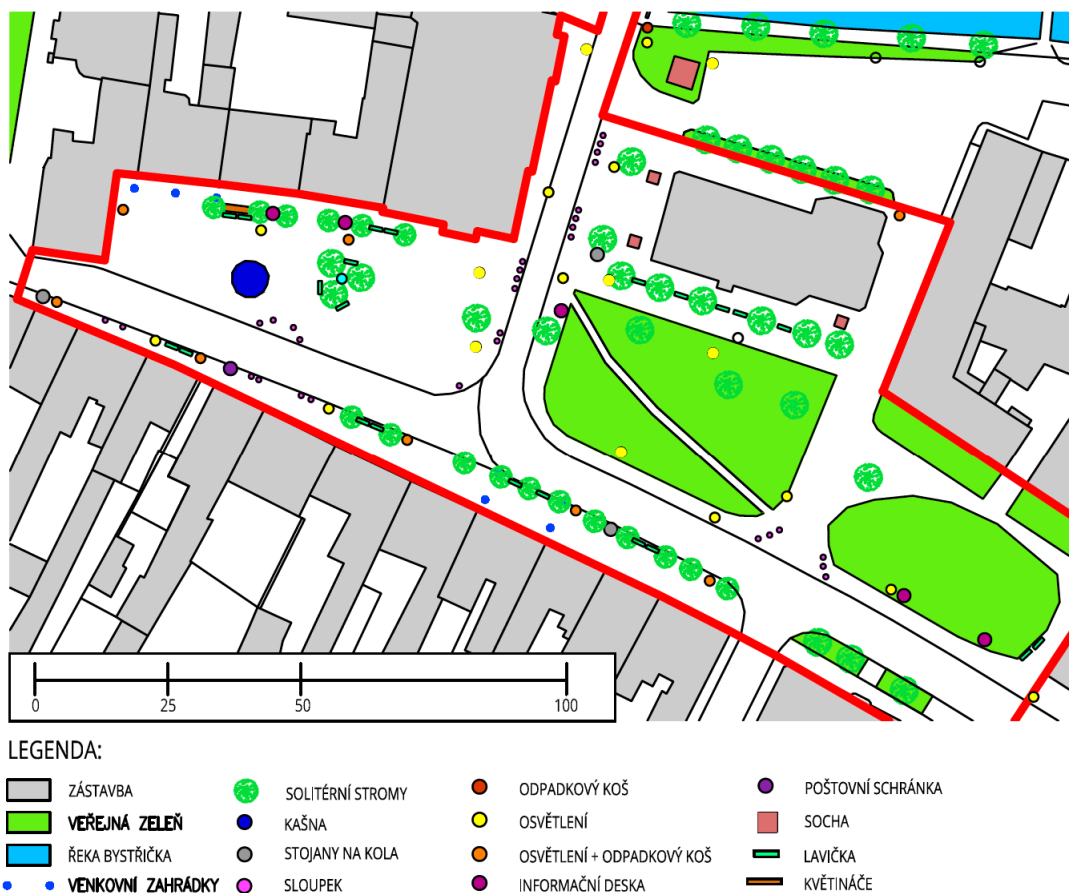

LEGENDA:

	VEŘEJNÁ SPRÁVA A OCHRANA		OBCHODNÍ PRODEJ		KULTURA		HRANICE PARCEL
	STRAVOVÁNÍ		OBCHODNÍ PRODEJ A STRAVOVÁNÍ		SLUŽBY		ŘEŠENÉ ÚZEMÍ
	UBYTOVÁNÍ		ZDRAVOTNICTVÍ A OBCHODNÍ PRODEJ		JINÉ		
	VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVA		ZDRAVOTNICTVÍ		VODNÍ PLOCHY		

Obrázek 32: Analýza občanské vybavenosti

6.9 ANALÝZA MOBILIÁŘE

Obrázek 33: Analýza mobiliáře

Na obrázku č. 40 je znázorněno rozmístění mobiliáře a využití prostoru. Na náměstí se nachází zastoupení mobiliáře v podobě kašny, laviček, telefonní budky, odpadkových košů, sloupků, stojanů na kola anebo například informačních cedulí. Osvětlení prostoru zajišťují pouliční lampy. Dále je nasvícena budova Městského úřadu a kostel sv. Jiljí, což v nočních hodinách poskytuje dostatečné světlo pro dobrou orientaci a pocit bezpečí.

Lavičky

Nachází se zde několik laviček. Lavičky jsou převážně umístěny po okrajích prostoru a tím je uživateli poskytnut výhled na veřejný prostor. Výjimku tvoří umístění „stromového altánku“, který se nachází uprostřed prostoru. Tento altánek je tvořen z laviček a vzrostlých stromů tvořící kruh, kde je uprostřed postaveno pítko s pitnou vodou. Lavičky nemají opěradlo, a tak si uživatel může vybrat orientaci používání lavičky, a tím tak výhled z ní. Na západní straně náměstí se nachází jiná forma laviček za využití zdi viz obrázek č. 34. Lavičky s opěradly můžeme najít u kostela sv. Jiljí. Všechny lavičky ve veřejném prostoru jsou umístěny vedle listnatých stromů, které vytvářejí ve slunečných dnech příjemný stín. Materiál sedacích ploch

laviček je dřevo. Lavičky jsou rozmístěny podél hlavní občanské vybavenosti v maximální vzdálenosti 2 m a tím tak umožňují možnosti odpočinku během chůze zejména pro starší lidi. Díky poměrně velkému počtu laviček je na náměstí dostatek nabídek ke stacionárním aktivitám.

Obrázek 34: Lavičky

Obrázek 35: Altánek, Masarykovo náměstí, Bystřice pod Hostýnem

Informační panely

Na Masarykově náměstí se nachází dohromady pět informačních cedulí. Tři z nich slouží výhradně pro turistické účely. Cedule přispívají k lepší informovanosti návštěvníků a tím tak i lepší orientaci ve městě.

Sloupky

Na náměstí sloupky plní funkci bodových hraničních linií, kdy zcela rozdělují pěší prostor od prostoru pro automobilovou dopravu. Přispívají tak k zamezení možnosti pro křížení chodce s automobilovou dopravou. Mezi sloupky se dá fyzicky projet vozidlem. V případě, kdy sloupky oddělují prostor pro pěší od komunikace II/437 se lze domnívat jejich nedostatek. Povrch komunikace je tvořen dlažebními kostkami, kterého protismykové vlastnosti jsou na nízké úrovni. Sloupků o průměru 15 cm je zde dohromady 7 ks na délku 35,5 m. Hrozí zde vjetí vozidla do pěší zóny, zejména v zimních měsících. Nutno zvážit, jestli není mezi sloupky moc velká mezera. V případě potřeby například nutného zásahu ochranných složek, se může projet cestou s režimem pěší zóny, na kterou je vjezd po levé straně tohoto úseku.

Kašna

Na západní straně je kašna se sochou Panny Marie vítězné ochrany Moravy. Materiál vodní sochy je bronz a autorem je akademický sochař Daniel Trubač. Socha znázorňuje neklidnou minulost města, pramen čisté bystré horské vody a pramen naděje a pomoci. Z těchto pramenů vyrůstá postava Panny Marie. Kašna byla přidána na náměstí až roku 1994. V koncepci celé plochy řešeného náměstí je kašna umístěna dle Camilla Sitte a jeho teorii „uvolnění středu“ správně, to znamená, že je umístěna na kraji náměstí na klidném místě mimo dopravní provoz, kde v kombinaci s budovou Městského úřadu tvoří kombinaci podporující působení malebnosti náměstí. [28]

Obrázek 36: Socha Panny Marie, Masarykovo náměstí, Bystřice pod Hostýnem

Sochy

V okolí kostela jsou umístěny čtyři sochy. U kostela je pozdně barokní socha sv. Jana Nepomuckého a na východní straně kostela je rokokový kříž. Před kostelem stojí sochy sv. Tadeáše a sv. Antonína Paduánského. Sochy pocházejí z druhé poloviny 18. století.

Obrázek 37: Sochy Jana Nepomuckého, rokokový kříž, sochy sv. Antonína Paduánského a sv. Tadeáše

Venkovní zahrádky

Dalším oživujícím doplňkem prostoru jsou venkovní zahrádky místních kaváren a barů. Tyto zahrádky jsou ohraničené nízkými ploty, které plní funkce vymezení prostoru. Zahrádky nezavazí v prostoru při procházení a jsou umístěné na okraji náměstí. Je z nich vidět celé náměstí. U zahrádky také bývá stánek s točenou zmrzlinou, který vybízí uživatele k delšímu zdržení ve veřejném prostoru a využití laviček. Venkovní zahrádka na jižní straně je od fasády umístěna ve vzdálenosti 1,85 m a není umístěna tak ve přirozené vodící linii. Vzdálenost od fasády není dostatečná, protože nedosahuje 2 m. Druhá zahrádka nacházející se na severozápadní straně je rozdělena na dvě malé terasy, kde jedna z nich je umístěna přímo u fasády a překáží tak ve přirozené vodící linii. Více vhodné by bylo umístění zahrádky mimo přirozené vodící linii ve vzdálenosti minimálně 2 m.

Obrázek 38: Restaurační zahrádka na severozápadní straně

Obrázek 39: Restaurační zahrádka na jižní straně

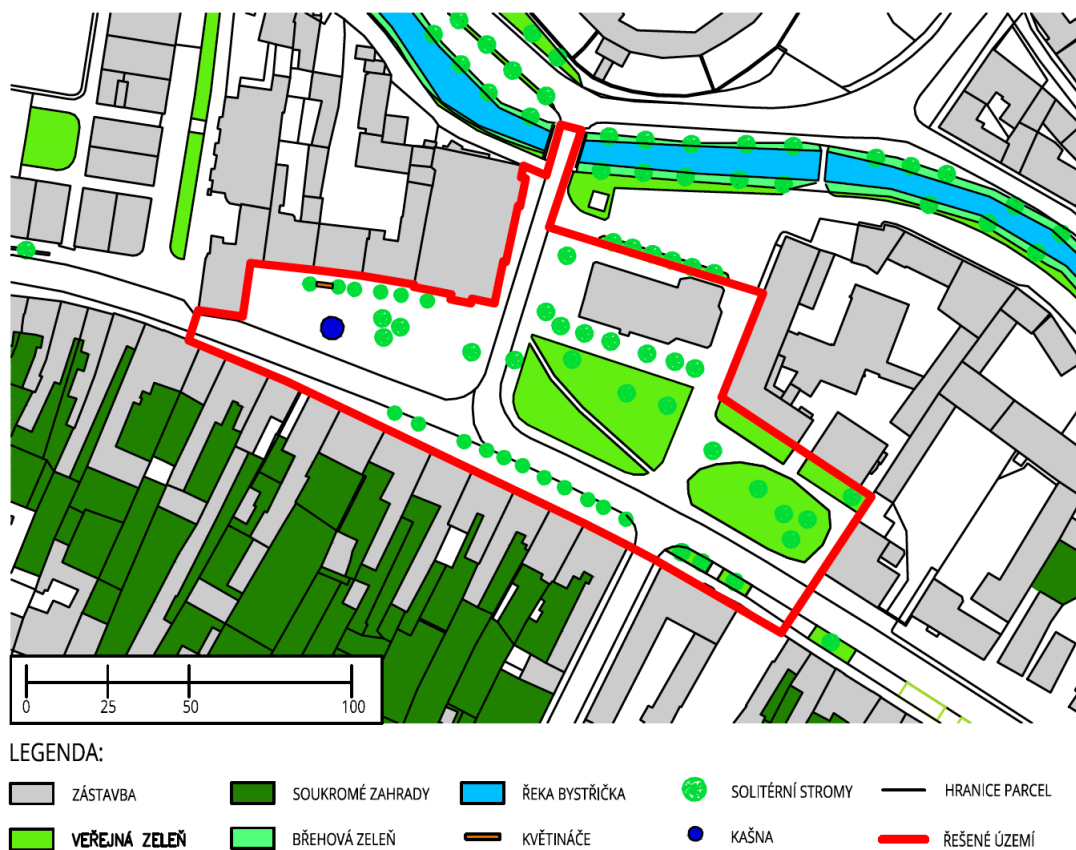
6.10 ANALÝZA ZELENĚ

Analýza zeleně centra města Bystřice pod Hostýnem je znázorněna na obrázku č. 42. Na řešeném území a v jeho okolí se nachází veřejná a soukromá zeleň v podobě soukromých zahrad, břehová zeleň, solitérní stromy a květináče. Nejvíce veřejné zeleně se nachází na východní straně náměstí, kde se náměstí dá spíše popsat jako parkové náměstí. Část této zeleně je posázena okrasnými květy, jak lze vidět na obrázku č. 41. Na zbytku plochy Masarykova náměstí se nachází především solitérní stromy. Tyto stromy plní kromě estetické funkce, také funkci vymezení prostoru, a především funkci stínící, proto jsou lavičky umístěny v jejich blízkosti. Nenachází se tu příliš mnoho květináčů s okrasnými rostlinami. Na severní straně od náměstí je břehová zeleň v podobě keřů, tráv a stromů, která je podél protékající řeky Bystřičky. Podél toku je také vysázena stromová platanová alej, ve které se nachází několik památných stromů viz obrázek č. 41. Současně s tokem a alejí jde hlavní cesta procházející městem. Stromová alej přispívá ke snížení hladiny hluku pocházející z hlavní komunikace. Na jižní straně, mimo samotný prostor náměstí, převažuje soukromá zeleň v podobě zahrádek u rodinných domů. Prostorové uspořádání ploch s veřejnou zelení

a umístění solitérních stromů se odvíjí od umístění inženýrských sítí. Celkové zastoupení zeleně na náměstí působí jako dostatečné. Je otázkou u solitérních stromů zejména v jižní části, zda při budoucím růstu nebude příliš bránit průniku slunečního světla do bytů nacházejících se v nadzemních podlaží domů.

Obrázek 40: Platanová alej a veřejná zeleň doplněna okrasnými květinami

Obrázek 41: Analýza zeleně

6.11 SPOLEČENSKÉ AKTIVITY

V průběhu celého roku se na náměstí konají různé společenské aktivity pořádané převážně vedením města. K velké části konajících akcí se nejčastěji využívá střední část náměstí, díky rovnému nerušenému povrchu. V průběhu celého roku se pravidelně pořádají farmářské trhy, kde se prodávají především domácí ruční výrobky. Tématika událostí se odvíjí dle ročního období. Nejčastěji jsou ve formě vystoupení při použití vyvýšeného pódia umístěného před hotelem. V letních měsících je největší počet konajících se akcí, jakými jsou například Zámecké slavnosti, slavnosti města ve formě malého festivalu s názvem Bystřice žije, hudební koncerty, vystoupení žáků Základní umělecké školy a vystoupení jiných zájmových kroužků. Také jsou organizovány běžecké a cyklistické závody na sv. Hostýn, kde začátek trasy začíná na náměstí a vede přes ulici Čs. brigády. Pro zakončení slavností města ve formě ohňostroje je využita zelená plocha náměstí, kde mají návštěvníci vstup zakázán. V zimních měsících se na náměstí umísťuje Vánoční strom a stánky s občerstvením. Také se tu v průběhu roku ojediněle provozuje venkovní kino, kde je velmi omezený počet míst k sezení a návštěvníci musí především stát, což nepříspěvá ke zdržení návštěvníků na dlouhou dobu.

7 VYHODNOCENÍ ANALÝZ

Masarykovo náměstí v Bystřici pod Hostýnem lze obecně označit za vyhovující. Zasazení náměstí do struktury města je v pěší vzdálenosti převážně v maximálním čase 30 minut. Pro město bez městské hromadné dopravy se tato vzdálenost jeví jako přijatelná. V případě potřeby lze využít linky autobusové dopravy, které jsou ale velmi časově omezené. Hlavním problémem náměstí je hlavní komunikace tř. II/437. Negativními dopady této komunikace je její procházení skrz náměstí čímž náměstí dělí na dvě části. Z důvodu zastoupení zeleně převážně na jedné části lze popsat části náměstí jako část zastupující parkové náměstí a část zastupující náměstí centrální. Další negativní dopad hlavní komunikace vedené přes náměstí je také hluk způsobený frekventovanou dopravou a povrchem komunikace. Použití kamenné dlažby a její hlučnost při přejezdu vozidel na druhou stranu způsobuje zpomalení rychlosti jedoucího vozidla a také upozorňuje chodce na přítomnost automobilové dopravy. Na náměstí je dostatek zeleně, jejíž zastoupení nepůsobí přeplněně a plní převážně funkci okrasnou a stínící. Společně s nízkou a hustou zástavbou budov vytvářejí dobré podmínky pro příjemné mikroklima v prostoru. Skladba obchodů je různorodá, můžeme tu najít veškeré zastoupení občanské vybavenosti, včetně hlavních administrativních budov, jako je např. Městský úřad. Nedostatkem náměstí může být absence pobočky pošty, která se nachází od náměstí 5-10 minut chůze. Široká škála zastoupení občanské vybavenosti a zastoupení také funkce bydlení přispívá k integraci obyvatel města. Je zde široká nabídka stacionárních aktivit, zejména možnost primárního sezení. Pro sekundární sezení lze využít stupně ke kašně nebo okraje květináčů. Náměstí obsahuje dostatek volné plochy pro konání společenských událostí podporující funkci potkávání. Z důvodu omezení volného pohybu osob kvůli výskytu koronaviru Covid-19 nebylo možné provést pozorování a analýzu pohybu lidí a jejich využívání řešeného veřejného prostoru. Vybavení náměstí mobiliárem se celkově jeví jako dostatečné. Na východní části prostoru ohraničeného pocitovou hranicí je ale nedostatek sloupků pro ohraničení a rozdělení prostoru určeného pro pěší a automobilové komunikace. Povrch hlavní komunikace tvoří dlažební kostky, které mají zejména v zimních měsících, špatné protismykové účinky a hrozí zde sjetí vozidel do veřejného prostoru. Ohraničení chránící veřejný prostor od dopravy tu lze doplnit nebo použít ve formě květináčů s okrasnou zelení, kterých je na této části náměstí nedostatek. Protože hlavní komunikace vedená přes náměstí je jeden z hlavních a jediných tahů na směr obcí Chvalčov, Tesák, Troják a Slavkov pod Hostýnem a na poutní místo sv. Hostýn a z důvodu poměrně časté dopravy, lze zvážit, jestli by nebylo vhodnější vést tuto komunikaci jinou trasou v rámci celku města.

7.1 SWOT ANALÝZA

Tabulka 3: SWOT analýza

Silné stránky	Slabé stránky
<p>Poloha v rámci města</p> <p>Reprezentativní prostranství</p> <p>Dostatek zeleně</p> <p>Výška zástavby v lidském měřítku</p> <p>Dostatečná občanská vybavenost</p> <p>Zastoupení funkce bydlení</p>	<p>Procházející komunikace II. třídy</p> <p>Hluk z procházející komunikace</p> <p>Hranice prostoru od komunikace</p> <p>Možnost vjezdu zásobování v pěší zóně</p> <p>Absence historických památek a budov</p> <p>Stav povrchu</p>
Příležitosti	Hrozby
<p>Nevyužité budovy</p> <p>Zvýšení bezpečnosti v podobě květináčů</p> <p>Zlepšení vizuální stránky parteru</p> <p>Zlepšení hraničních linií</p> <p>Konání společenských událostí</p>	<p>Nárůst provozu dopravy</p> <p>Využití budov hernami a kasiny</p> <p>Ohrožení zdraví z procházející komunikace</p> <p>Automobilové nehody z důvodu nedostatku bariér</p>

8 ZÁVĚR

Veřejný prostor je důležitou součástí struktury města a značně ji ovlivňuje. Neodmyslitelně patří k obchodnímu, společenskému, politickému a kulturnímu životu obyvatel města, společnosti. Problematika veřejného prostoru, jeho chápání a funkce prošly od dob prvních civilizací značným vývojem. Ten odpovídá vývoji vědy a technologie, a tím také měnícímu se životnímu stylu. Pro využívání veřejného prostoru je velmi důležité, jak je prostor lidmi subjektivně chápán, takzvaně, jestli je pro ně příjemný a kvalitní. K tomuto nelze dospět pouze výborným technickým a uměleckým návrhem prostoru. Díky výskytu koronaviru Covid-19, který omezil po čtyři měsíce pohyb lidí na veřejných prostorech, šlo pozorovat, jak jsou lidé důležité pro funkci veřejného prostoru. Bylo vidět prázdné ulice a náměstí, které nebyly nikým využívány, města působila smutně a prázdně. A z tohoto důvodu by se měl klást důraz na vybudování co nejlepších a nejkvalitnějších podmínek ve veřejném prostoru zahrnující snadnou dostupnost, bezpečnost, zajištění příjemného mikroklima. Dále zajištění dostatku mobiliáře, aby se zde lidé zdržovali co nejvíce. Zaměřit se na to, aby se člověk cítil ve veřejném prostoru co nejlépe a trávil zde nejen dobu během nezbytných aktivit, ale především, co nejvíce aktivit volitelných a společenských, které jsou indikátory kvality veřejného prostoru.

Bakalářská práce se zabývala v praktické části komplexní analýzou hlavního veřejného prostoru v Bystřici pod Hostýnem, kterým je Masarykovo náměstí. Byla provedena analýza širších vztahů náměstí a jeho lokace vůči struktuře města, analýza výšky budov, funkční analýza, analýza občanské vybavenosti, inženýrských sítí, zeleně, mobiliáře, dopravy a hraničních linií. Na závěr bylo provedeno shrnutí analýz a SWOT analýza.

9 BIBLIOGRAFIE

- [1] GEMZOE, Lars. *Nové městské prostory*. Šlapanice: ERA, 2002. ISBN 80-865-1709-8.
- [2] GEHL, Jan. *Města pro lidi*. Brno: Partnerství, 2012. ISBN 978-80-260-2080-6.
- [3] ČABLOVÁ, Markéta, Magdaléna MACEKOVÁ, Lumír MLČÁK, Martin NAWRATH, Marie ŘÍMANOVÁ, Robert SEDLÁK a Petra ŠILBERSKÁ. *Kvalitní veřejné prostory: Metodika tvorby a obnovy veřejných prostranství*. 1. Brno: Nadace partnerství, 2011.
- [4] KRATOCHVÍL, Petr. *Veřejný prostor v ohrožení?*. Ústav dějin umění Akademie věd, 2019. ISBN 9788088283188.
- [5] Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/>
- [6] Vyhláška č. 501/2006 Sb., o obecných požadavcích využívání území. In: *Sbírka zákonů*. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/>
- [7] Zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon). In: *Sbírka zákonů*. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/>
- [8] *Veřejný prostor, Veřejná prostranství*. První. Brno: Ústav územního rozvoje, 2013. ISBN 978-80-87318-27-0.
- [9] *Poloveřejný prostor* [online]. [cit. 2020-06-02]. Dostupné z: https://vp.fa.cvut.cz/slovník/index.php/Prostor_polove%C5%99ejn%C3%BD
- [10] *Stavba měst podle uměleckých zásad*. 2. české vyd. Brno: ÚÚR, 2012. ISBN 978-80-87318-21-8.
- [11] JEHLÍK, Jan. *Rukověť urbanismu: architektura poznávání a navrhování prostředí*. Praha: Ausdruck Books, 2016. ISBN 978-80-260-9558-3.
- [12] KOUCKÝ, Roman, Annamaria BOHUNICZKY, Monika ČERMÁKOVÁ et al. *Ulice a náměstí*. 1. Praha: IPR Praha, 2014. ISBN 978-80-87931-08-0.
- [13] HRŮZA, Jiří. *Slovník soudobého urbanismu*. Praha: Odeon, 1977.
- [14] HURYCH. *Historický vývoj zahrad a parků: Tvorba zeleně*. 1. Mělník: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3605-1.
- [15] GEHL, Jan. *Život mezi budovami: užívání veřejných prostranství*. Boskovice: Albert, 2000. ISBN 80-858-3479-0.
- [16] HALL, Edward T. *The hidden Dimension*. Anchor, 1990. ISBN 9780385084765.

- [17] MITÁŠOVÁ, Monika. *Zovšeobecnitelná teória navrhovania Christophera Alexandra: prínosy a limity - na príklade Pattern language = Christopher Alexander's generalizable theory of design : contributions and restraints - the case of a Pattern language*. v Praze: České vysoké učení technické, 2014. ISBN 978-80-01-05651-6.
- [18] WHYTE, William Hollingsworth. *The social life of small urban spaces*. Santa Monica, Calif.: Direct Cinema [distributor]. ISBN 15-597-4687-4.
- [19] TILLEY, Allan a Henry DREYFUS ASSOCIATES. *The measure of man and woman*. 1993. ISBN 978-0-471-09955-0.
- [20] LYNCH, Kevin. *Obraz města: <<The >>image of the city*. Praha: Polygon, 2004. ISBN 80-727-3094-0.
- [21] *Zdroje hluku a přehled nástroju reseni* [online]. [cit. 2020-06-02]. Dostupné z: <http://hluk.eps.cz/hluk/zdroje-hluku-a-prehled-nastroju-reseni/>
- [22] *The death and life of great American cities*. 50th anniversary ed. New York: Modern Library, 2011. ISBN 978-0-679-64433-0.
- [23] NEWMAN, Oscar. *Creating defensible space*. DIANE Publishing, 1996. ISBN 978-0-7881-4528-5.
- [24] *Bystřice pod Hostýnem* [online]. [cit. 2020-06-02]. Dostupné z: <https://www.bystriceph.cz/mesto/ds-1123/p1=902>
- [25] *Deset rozdílů v urbanistickém vývoji Holešova a Bystřice pod Hostýnem* [online]. [cit. 2020-06-02].
- [26] *Ředitelství silnic a dálnic ČR: Celostátní sčítání dopravy 2016* [online]. Ředitelství silnic a dálnic ČR [cit. 2020-06-02]. Dostupné z: <http://scitani2016.rsd.cz/pages/map/default.aspx>
- [27] Nařízení vlády č. 272/2011 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací. In: *Sbírka zákonů*. 2011. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/>
- [28] *Kašna se sochou Panny Marie: Bystřice pod Hostýnem* [online]. [cit. 2020-06-02]. Dostupné z: <https://www.bystriceph.cz/kasna-se-sochou-panny-marie-vitezne-ochrany-moravy/gs-1027/p1=5033>
- [29] *Hluková mapa* [online]. [cit. 2020-06-02]. Dostupné z: <https://geoportal.mzcr.cz/shm/>

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1: Řez uličkou 15

Zdroj: KOUCKÝ, Roman, Annamaria BOHUNICZKY, Monika ČERMÁKOVÁ et al. *Ulice a náměstí*. 1. Praha: IPR Praha, 2014. ISBN 978-80-87931-08-0.

Obrázek 2: Síť uliček v historickém jádru Benátek, Itálie 15

Zdroj: www.mapy.cz [cit. 2020-06-02]

Obrázek 3: Řezy obytnou ulicí 16

Zdroj: KOUCKÝ, Roman, Annamaria BOHUNICZKY, Monika ČERMÁKOVÁ et al. *Ulice a náměstí*. 1. Praha: IPR Praha, 2014. ISBN 978-80-87931-08-0.

Obrázek 4: Řezy hlavní ulicí 16

Zdroj: KOUCKÝ, Roman, Annamaria BOHUNICZKY, Monika ČERMÁKOVÁ et al. *Ulice a náměstí*. 1. Praha: IPR Praha, 2014. ISBN 978-80-87931-08-0.

Obrázek 5: Řez městskou třídou 17

Zdroj: KOUCKÝ, Roman, Annamaria BOHUNICZKY, Monika ČERMÁKOVÁ et al. *Ulice a náměstí*. 1. Praha: IPR Praha, 2014. ISBN 978-80-87931-08-0.

Obrázek 6: Řez bulvárem 18

Zdroj: KOUCKÝ, Roman, Annamaria BOHUNICZKY, Monika ČERMÁKOVÁ et al. *Ulice a náměstí*. 1. Praha: IPR Praha, 2014. ISBN 978-80-87931-08-0.

Obrázek 7: Soukromý vnitroblok, Třída Kapitána Jaroše, Brno 20

Zdroj: www.maps.google.com [cit. 2020-06-02]

Obrázek 8: Veřejný vnitroblok Karl-Marx-Hof, Vídeň, Rakousko 20

Zdroj: www.maps.google.com [cit. 2020-06-02]

Obrázek 9: Otočné lavičky, Dominikánské náměstí, Brno 31

Zdroj: <http://www.centrumnews.cz/rekonstrukce-dominikanskeho-namesti-je-hotova-delniky-vystridaji-stankari> [cit. 2020-06-02]

Obrázek 10: Přenosná lehátka na festivalu UPROSTŘED, Brno 32

Zdroj: <https://brnenska.drba.cz/zpravy/kultura/8113-dnes-zacina-festival.html> [cit. 2020-06-02]

Obrázek 11: Přenosné židle, Bryant Park, New York, USA 32

Zdroj: <https://bryantpark.org/the-park> [cit. 2020-06-02]

Obrázek 12: Osvětlení ulice Kobližné v barvách trikolóry na oslavu výročí třiceti let od Sametové revoluce, Brno 33

Zdroj: <https://brnenska.drbna.cz/zpravy/spolecnost/15898-brnane-v-centru-spojily-ruce-stejne-jako-pred-triceti-lety-lidsky-retez-vedl-ze-svobodaku-az-na-malinak.html> [cit. 2020-06-02]

Obrázek 13: Oddělení automobilové dopravy od pěší, Čs. brigády, Bystřice p. Host. 36

Zdroj: Autor práce

Obrázek 14: Působení větru na zástavbu 37

Zdroj: GEHL, Jan. *Život mezi budovami: užívání veřejných prostranství*. Boskovice: Albert, 2000. ISBN 80-858-3479-0.

Obrázek 15: Mapa z 19. století 42

Zdroj: https://archivnimapy.cuzk.cz/uazk/pohledy/am_query_05.html?mapxy=-518746%20-1145913&fbclid=IwAR0XogcjtF_PpQTmHbYq_NgAA1lzGuZnUv_HlJQHZEyDHNNy2vzhHUYe7eY [cit. 2020-06-02]

Obrázek 16: Mapa z 20. století 42

Zdroj: https://archivnimapy.cuzk.cz/uazk/pohledy/am_query_05.html?mapxy=-518746%20-1145913&fbclid=IwAR0XogcjtF_PpQTmHbYq_NgAA1lzGuZnUv_HlJQHZEyDHNNy2vzhHUYe7eY [cit. 2020-06-02]

Obrázek 17: Mapa z 21. století 42

Zdroj: Katastrální mapa 2020, www.cuzk.cz [cit. 2020-06-02]; Zpracováno autorem

Obrázek 18: Mapa širších vztahů 43

Zdroj: Katastrální mapa 2020, www.cuzk.cz [cit. 2020-06-02]; Zpracováno autorem

Obrázek 19: Širší okolí náměstí 44

Zdroj: Katastrální mapa 2020, www.cuzk.cz [cit. 2020-06-02]; Zpracováno autorem

Obrázek 20: Celoměstské vztahy 45

Zdroj: Katastrální mapa 2020, www.cuzk.cz [cit. 2020-06-02]; Zpracováno autorem

Obrázek 21: Pěší dostupnost 46

Zdroj: Katastrální mapa 2020, www.cuzk.cz [cit. 2020-06-02]; Zpracováno autorem

Obrázek 22: Masarykovo náměstí r. 1872 47

Zdroj: https://archivnimapy.cuzk.cz/uazk/pohledy/am_query_05.html?mapxy=-518746%20-1145913&fbclid=IwAR0XogcjtF_PpQTmHbYq_NgAA1lzGuZnUv_HlJQHZEyDHNNy2vzhHUYe7eY [cit. 2020-06-02]

Obrázek 23: Hranice náměstí.....	47
Zdroj: Katastrální mapa 2020, www.cuzk.cz [cit. 2020-06-02]; Zpracováno autorem	
Obrázek 24: Výška okolní zástavby.....	48
Zdroj: Katastrální mapa 2020, www.cuzk.cz [cit. 2020-06-02]; Zpracováno autorem	
Obrázek 25: Dopravní plochy.....	49
Zdroj: Katastrální mapa 2020, www.cuzk.cz [cit. 2020-06-02]; Zpracováno autorem	
Obrázek 26: Hluková mapa vážená celodenní.....	52
Zdroj: <i>Hluková mapa</i> [online]. [cit. 2020-06-02]. Dostupné z: https://geoportal.mzcr.cz/shm/	
Obrázek 27: Hluková mapa denní	52
Zdroj: <i>Hluková mapa</i> [online]. [cit. 2020-06-02]. Dostupné z: https://geoportal.mzcr.cz/shm/	
Obrázek 28: Poškozená dlažba	53
Zdroj: Autor práce	
Obrázek 29: Letecký snímek Masarykova náměstí	53
Zdroj: www.maps.google.com [cit. 2020-06-02]	
Obrázek 30: Poloha inženýrských sítí vedoucích přes Masarykovo náměstí.....	54
Zdroj: Katastrální mapa 2020, www.cuzk.cz [cit. 2020-06-02], Územní plán Bystřice pod Hostýnem v platném znění [cit. 2020-06-02]; Zpracováno autorem	
Obrázek 31: Funkční analýza.....	55
Zdroj: Katastrální mapa 2020, www.cuzk.cz [cit. 2020-06-02]; Zpracováno autorem	
Obrázek 32: Analýza občanské vybavenosti	56
Zdroj: Katastrální mapa 2020, www.cuzk.cz [cit. 2020-06-02]; Zpracováno autorem	
Obrázek 33: Analýza mobiliáře	57
Zdroj: Katastrální mapa 2020, www.cuzk.cz [cit. 2020-06-02]; Zpracováno autorem	
Obrázek 34: Lavičky	58
Zdroj: Autor práce	
Obrázek 35: Altánek, Masarykovo náměstí, Bystřice pod Hostýnem	58
Zdroj: Autor práce	
Obrázek 36: Socha Panny Marie, Masarykovo náměstí, Bystřice pod Hostýnem.....	59
Zdroj: Autor práce	

Obrázek 37: Sochy Jana Nepomuckého, rokokový kříž, sochy sv. Antonína Paduánského a sv. Tadeáše	60
Zdroj: Autor práce	
Obrázek 38: Restaurační zahrádka na severozápadní straně	61
Zdroj: Autor práce	
Obrázek 39: Restaurační zahrádka na jižní straně	61
Zdroj: Autor práce	
Obrázek 40: Platanová alej a veřejná zeleň doplněna okrasnými květinami	62
Zdroj: Autor práce	
Obrázek 41: Analýza zeleně.....	62
Zdroj: Katastrální mapa 2020, www.cuzk.cz [cit. 2020-06-02]; Zpracováno autorem	

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Sčítání dopravy v roce 2016 na úseku komunikace II/437 51

Zdroj: *Ředitelství silnic a dálnic ČR: Celostátní sčítání dopravy 2016* [online]. Ředitelství silnic a dálnic ČR [cit. 2020-06-02]. Dostupné z: <http://scitani2016.rsd.cz/pages/map/default.aspx>

Tabulka 2: Sčítání dopravy v roce 2016 na úseku komunikace II/437 51

Zdroj: *Ředitelství silnic a dálnic ČR: Celostátní sčítání dopravy 2016* [online]. Ředitelství silnic a dálnic ČR [cit. 2020-06-02]. Dostupné z: <http://scitani2016.rsd.cz/pages/map/default.aspx>

Tabulka 3: SWOT analýza.....68

Zdroj: Autor práce